

SINTEZA

obiectiilor și propunerilor/recomandărilor

la proiectul de Lege privind fondurile de pensii facultative (nr.unic 759/MF/CNPF/2019)

Conținutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Nr. obiectiei/ propuneri i/recoman -dării	Conținutul obiectiei/ propunerii/recomandării	Argumentarea autorului proiectului
AVIZAREA PRIMARĂ (I)				
Obiectii și propuneri de ordin general				
	Ministerul Economiei și Infrastructurii	1	<p>în conformitate cu prevederile art.102 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, art.37 alin.(1) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, art.14 alin.(1) lit.a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, hotărârile Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor. Prin urmare, un act normativ al Guvernului nu poate constitui temei legal pentru emiterea unui alt act normativ al Guvernului, de aceea cuvintele „în temeiul prevederilor Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472/2016 și prevederilor Foii de parcurs pentru ameliorarea competitivității Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 4/2014 expuse în clauza de adoptare a proiectului, urmează a fi excluse.</p>	Se acceptă.
	Ministerul Justiției	2	<p>Cu referire la clauza de adoptare a proiectului hotărârii Guvernului, relevăm că drept temei juridic pentru adoptarea unei hotărâri de Guvern poate servi o lege, dar nu o altă hotărâre de Guvern</p> <p>Cu referire la clauza de adoptare a proiectului hotărârii Guvernului, relevăm că drept temei juridic pentru adoptarea unei hotărâri de Guvern poate servi o lege, dar nu o altă</p>	Se acceptă.

			hotărâre de Guvern.	
	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	3	<p>Sistemul de pensii din Republica Moldova este bazat pe schema pay-as-you-go, care presupune că contribuțiile persoanelor apte de muncă sunt utilizate pentru finanțarea plăților pentru pensionarii curenți. Asemenea sisteme sunt des întâlnite în statele membre ale Uniunii Europene, dar și în multe alte țări ale Europei Centrale și de Est. Spre deosebire de multe din aceste țări, acest prim pilon gestionat public încă nu este susținut de un al 11 pilon. Un al III-lea pilon care există și se propune de perfecționat prin acest proiect de lege privind fondurile de pensii facultative urmează a fi examinat prin prisma oportunității acestuia la situația actuală de dezvoltare a țării noastre.</p> <p>Introducerea sistemului de multi-piloni necesită dezvoltarea capacităților de reglementare; dezvoltarea instituțiilor pieței financiare; dezvoltarea cunoștințelor financiare în societate, ceea ce este necesar pentru a înțelege natura sistemelor bazate pe contribuții și a sistemelor de pensii finanțate. Dezvoltarea pieței financiare trebuie să fie urmărită în continuare, inclusiv dezvoltarea fondurilor de investiții și a serviciilor gestionare a activelor pentru a satisface condițiile pentru implementarea sistemului de multi-piloni.</p> <p>Referitor la textul proiectului de lege: Fondul de pensii facultative și fondul de pensii ocupațional se propune de redat în capitole separate ale proiectului dat fiind faptul că acestea sunt noțiuni diferite și au particularități distincte.</p>	Se acceptă.
			<p>Comentariu</p> <p>Având în vedere că fondul de pensii ocupațional este un fond de pensii facultative, respectiv, acestuia se aplică aceleași norme și proceduri privind modul de organizare, funcționare, gestionare, reorganizare, și dizolvare, divizarea acestor tipuri de fonduri în capitole separate ar necesita redarea repetată a tuturor dispozițiilor din proiectul de lege ce se referă la fondurile de pensii facultative. În redacția propusă prin proiectul de lege toate prevederile ce se referă la fondurile de pensii facultative</p>	

				se aplică și fondurilor de pensii ocupaționale, iar, în caz că se face excepție de la norma generală se indică exhaustiv că prevederea se aplică doar fondurilor de pensii ocupaționale.	Se acceptă.
	Agencia Servicii Publice	4		În tot textul legii cuvintele "documentele de constituire" de substituit cu cuvintele "acte de constituire", la cazul gramatical respectiv, conform prevederilor art.247 din Codul civil	Se acceptă.
	Centrul de Armonizare a Legislației	5		în ceea ce privește transpunerea Directivei (UE) 2016/2341, proiectul național și-a atins parțial finalitatea propusă, fiind asigurată implementarea normelor actului UE referitoare la: obiectul și domeniul de aplicare al reglementărilor în materie (art. 1 - 5 din Directiva (UE) 2016/2341); noțiunile relevante: „instituție pentru furnizarea de pensii ocupaționale”, „schemă de pensii”, „întreprindere plăitoare”, „pensii”, „membru”, „beneficiar”, „membru potențial”, „autoritate competentă”, „riscuri biometrice”, „IORP de la care se face transferul”, „IORP destinată”, „piață reglementată”, „sistemul multilateral de tranzacționare”, „suport durabil”, „funcție-cheie”; (art. 6 din Directiva (UE) 2016/2341); activitățile instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale (art. 7 din Directiva (UE) 2016/2341); separația juridică între întreprinderile plăitoare și IORP (art. 8 din Directiva (UE) 2016/2341); obligația autorizării sau înregistrării IORP (art. 9 din Directiva (IJE) 2016/2341); cerințele de funcționare (art. 10 din Directiva (UE) 2016/2341); activitatea succursalelor administratorilor fondurilor de pensii facultative din alte state (art. 11 din Directiva (IJE) 2016/2341); cerințele referitoare la transferurile fondului de pensii facultative (art. 12 din Directiva (UE) 2016/2341); cerințele cu privire la proviziunile tehnice și finanțarea acestora (art. 13 și 14 din Directiva (UE) 2016/2341); fondurile proprii de reglementare (art. 15 din Directiva (IJE) 2016/2341); marja de solvabilitate minimă și	Se acceptă. Proiectul de Lege a fost modificat: sintagma „transpune” a fost substituită cu sintagma „transpune parțial”. Tabelul de concordanță a fost ajustat la obiectele expuse în pct. III din Declarația de compatibilitate.

			<p>marja de solvabilitate disponibilă (art. 16-18 din Directiva (UE) 2016/2341); regulile de investire (art. 19 din Directiva (UE) 2016/2341); cerințele generale de guvernanta și răspunderea organului de conducere sau de control (art. 20 și 21 din Directiva (UE) 2016/2341); cerințele de competență și onorabilitate în ceea ce privește administrarea (art. 22 din Directiva (UE) 2016/2341); principiile politicii de remunerare (art. 23 din Directiva (UE) 2016/2341); ființele-cheie și competența IORP (art. 24-27 din Directiva (UE) 2016/2341); obligația evaluării interne a riscurilor (art. 28 din Directiva (UE) 2016/2341); obligația IORP de întocmire a conturilor anuale și rapoartelor anuale (art. 29 din Directiva (UE) 2016/2341); obligația IORP de întocmire și revizuire periodică a declarației privind principiile politicii de investiții (art. 30 din Directiva (UE) 2016/2341); cerințele referitoare la externalizarea și administrarea investițiilor (art. 31 și 32 din Directiva (UE) 2016/2341); regulile de numire a depozitarului și responsabilitățile acestuia (art. 33-35 din Directiva (UE) 2016/2341); informațiile care trebuie comunicate membrilor potențiali, membrilor și beneficiarilor (art. 36-44 din Directiva (UE) 2016/2341); obiectul și limitele supravegherii prudențiale (art. 45-51 din Directiva (UE) 2016/2341); obligația respectării normelor naționale în vigoare referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritatea competentă și IORP în activitatea acestora (art. 61 din Directiva (UE) 2016/2341).</p> <p>Totodată, referitor la dispozițiile actului UE referitoare la transparență, răspunde, secretul profesional și schimbul de informații (art. 51-53, 55, 57 și 58 din Directiva (UE) 2016/2341), remarcăm că, la nivel național, cerințe și prevederi similare se regăsesc în Legea 192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,</p>
--	--	--	---

			<p>cu toate modificările și completările ulterioare (art.1, art.3-4, art.7-9, art.22, art.23, art.27). În ceea ce privește reglementările actului UE referitoare la obligația statelor membre de a raporta EIOPA dispozițiile naționale cu caracter prudențial (art. 59) și măsurile tranzitorii și intrarea în vigoare (art. 60-67), care nu au fost preluate în proiectul național, reprezintă <i>prevederi UE neaplicabile</i>, având în vedere statutul RJVI de stat asociat al Uniunii Europene.</p> <p><i>Macsurile naționale de transpunere a Directivei (UE) 2016/2341 planificate</i></p> <p>Potrivit mențiunilor din Tabelul de concordanță, autorii proiectului își propun să transpună ulterior prin proiectul Legii privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensilor facultative art. 43 din Directiva (UE) 2016/2341 privind informațiile care trebuie comunicate beneficiarilor în faza de plată a pensilor.</p> <p><i>a) Obiecții privind clauza de armonizare</i></p> <p>Clauza de armonizare nu reflectă corect gradul de transpunere a proiectului național cu prevederile din Directivei (UE) 2016/2341. Astfel, având în vedere constatările din prezenta expertiză de compatibilitate, sintagma „transpune” va fi substituită cu sintagma „transpune parțial”.</p> <p><i>b) Obiecții privind Tabelul de concordanță</i></p> <p>Cu referire la Tabelul de concordanță care însoțește proiectul național, menționăm că, acesta nu corespunde tuturor cerințelor prevăzute în Anexa nr. 3 la Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin HG nr. 1171/2018 (în continuare Regulament).</p> <p>Astfel, urmează a fi completat în modul corespunzător compartimentul 8, prin indicarea termenelor preconizate pentru realizarea măsurii de transpunere a prevederilor art. 43 din Directiva (UE) 2016/2341 privind informațiile care trebuie</p>
--	--	--	---

			<p>comunicate beneficiarilor în faza de plată a pensilor, precum și vor fi indicate proiectele de acte normative propriu-zise și termenele preconizate pentru realizarea acestora care vor asigura transpunerea normelor actului UE de la art. 16 privind marja de solvabilitate disponibilă, art. 17 privind marja de solvabilitate minimă, art. 18 privind marja de solvabilitate minimă pentru asigurările suplimentare, art. 22 (3) - (7) privind cerințele de competență și onorabilitate în ceea ce privește administrarea și art. 28 (2) privind elementele obligatorii ale evaluării interne a riscurilor.</p> <p>Atenționăm că, în procesul activității pct. 201 al Regulamentului Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, autorul va remite Centrului de armonizare a legislației proiectul definitiv însoțit de Tabelul de concordanță modificat potrivit obiecțiilor formulate.</p> <p>De asemenea, în conformitate cu pct. 53 din Regulament, Tabelul de concordanță actualizat urmează a fi prezentat în format electronic, în termen de 20 zile de la adoptarea proiectului de act normativ Cancelariei de Stat (Centrului de armonizare a legislației) pentru a fi inclus în baza de date a legislației naționale armonizate.</p> <p>Concluzii</p> <p>Apreciem că în urma evaluării realizate, proiectul național și-a atins parțial finalitatea propusă în ceea ce privește transpunerea Directivei (UE) 2016/2341 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale, având în vedere obiecțiile de compatibilitate formulate în pct. II al prezentei Declarații, care urmează a fi luate în considerare în procesul de definitivare a proiectului național. De asemenea, vor fi revizuite și ajustate în modul corespunzător instrumentele de armonizare (clauza de</p>
--	--	--	--

			armonizare și Tabelul de concordanță) conform obiectivelor expuse în pct. III.	
	Consiliul Concurenței	6	<p>Proiectul de Lege privind fondurile de pensii facultative reglementează activitatea entităților care vor presta servicii substituibile cu serviciile financiare prestate de alte entități active pe piața financiară, și respectiv vor intra în concurență cu acestea pe anumite segmente al pieței financiare.</p> <p>Reieșind din experiența internațională, în dependență de interesele consumatorului, piața serviciilor financiare se poate diviza în 5 segmente principale: economie; investiții (multiplicare); asigurare; creditare și transfer a mijloacelor bănești. Fondurile de pensii facultative ar putea fi active pe mai multe piețe, dar în special pe segmentul economie și investiții (multiplicare), concurând cu băncile sau casele de economii și împrumuturi pentru atragerea economiilor populației și cu entitățile active pe piața de capital în procesul de investiție (multiplicare).</p> <p>În acest sens, pentru asigurarea concurenței loiale, cadrul de reglementare a activității fondurilor de pensii facultative, urmează să asigure condiții echitabile și nediscriminatorii, fără a stabili interdicții și restricții nejustificate pentru activitatea entităților ce concurează pe același segment al pieței serviciilor financiare.</p>	Se acceptă.
<p>Articolul 1. Obiectul, domeniul de aplicare</p> <p>(2) Prezenta lege se aplică persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova, persoanelor fizice și juridice străine și apatrizilor care prestează servicii ori desfășoară activități aferente creării și gestionării fondurilor de pensii facultative. Prevederile prezentei legi se aplică băncilor care desfășoară</p>	Banca Națională a Moldovei	7	<p>Propun excluderea de la art. 1 alin.(2) din proiectul de lege examinat al textului „Prevederile prezentei legi se aplică băncilor care desfășoară servicii și activități de administrare a fondurilor de pensii facultative, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.” și ajustarea proiectului de lege astfel încât acesta să reflecte prevederile Directivei transpuse prin proiect, și anume a fi excluse normele care prevăd administrarea fondului de pensii facultative de către bănci.</p>	Se acceptă. Propoziția a doua a fost exclusă

<p>servicii și activități de administrare a fondurilor de pensii facultative, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.</p>			<p>Se observă că Directiva (UE) 2016/2341 a Parlamentului European și a Consiliului din 14.12.2016 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensiuni ocupanționale (IORP), transpusă prin proiectul de lege, exceptează de la aplicarea prevederilor sale, instituțiile de credit reglementate de Directiva 2013/36/UE. Astfel, la art. 2 alin.(2) lit.b), aceasta prevede „Prezenta directivă nu se aplică: instituțiilor reglementate de Directivele 2009/65/CE (11), 2009/138/CE, 2011/61/UE (12), 2013/36/UE și 2014/65/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului”.</p> <p>La fel, menționează că art.14 din Legea privind activitatea băncilor nr. 202 din 06.10.2017 prevede expres activitățile premise băncilor în limita licenței acordate de Banca Națională a Moldovei, iar desfășurarea serviciilor și activităților de administrare a fondurilor de pensii facultative nu intră în categoria acestor activități. Fondurile de pensii facultative pot beneficia însă de serviciile băncilor în ceea ce privește administrarea portofoliului de investiții. Asemenea servicii sunt prestate de bănci în baza art. 14 din Legea privind activitatea băncilor nr. 202 din 06.10.2017, astfel, lit.g) prevede „tranzacții în cont propriu sau în contul clienților cu oricare dintre următoarele: instrumente ale pieței monetare (cecuri, efecte de comerț, certificate de depozit etc.); valută străină; contracte futures și contracte cu opțiuni pe instrumente financiare; instrumente având la bază cursul de schimb și rata dobânzii; valori mobiliare și alte instrumente financiare”, iar lit.k) prevede „administrarea de portofolii și consultanța legată de aceasta”.</p>
<p>Articolul 1. Obiectul, domeniul de aplicare</p> <p>(2) Prezenta lege se aplică persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova, persoanelor</p>		<p>Ministerul Justiției</p>	<p>Comentariu</p> <p>Conform art.45 alin.(1) din Legea 100/2017 dispozițiile generale ale actului normativ sînt prevederile care determină obiectul, scopul și domeniul de aplicare. Respectiv, este imperativă indicarea</p>

<p>fizice și juridice străine și apatrizilor care prestează servicii ori desfășoară activități aferente creării și gestionării fondurilor de pensii facultative. Prevederile prezentei legi se aplică băncilor care desfășoară servicii și activități de administrare a fondurilor de pensii facultative, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.</p>		<p>și obligații. Mai mult, asemenea practică este periculoasă, deoarece deschide calea pentru diferite controverse juridice, ori subiecții care nu sunt menționați în lege ar putea pretinde că au dreptul să ignore textele de lege. În speță, însăși redacția propusă putea pretinde că au dreptul să ignore textele de lege. În speță, însăși redacția propusă („persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova, persoanelor fizice și juridice străine și apatrizilor care prestează servicii ori desfășoară activități aferente creării și gestionării fondurilor de pensii facultative”) creează confuzii în înțelegerea cerului de subiecții cărora li se aplică legea și care sunt obligați să respecte prevederile acesteia (spre exemplu: Cetățenii Republicii Moldova cu domiciliu peste hotare pot participa la fondul de pensii facultative Un cetățean străin cu domiciliul peste hotare, moștenitor al unui participant al fondului, va fi beneficiar al fondului și va trebui să respecte regulile stabilite de lege?)</p>
<p>expresă a persoanelor sau entităților cărora se aplică legea respectivă (similar Legea 192/2019; 142/2018; 237/2018, etc). Mai mult ca atât, alin.(2) art.1 din proiect explică că legea se aplică persoanelor fizice și juridice din R.M. (străine/apatrizilor) care prestează servicii ori desfășoară activități aferente creării și gestionării fondurilor de pensii facultative, Serviciile de creare și gestionare a fondurilor de pensii pot fi prestate doar de către administrator în condițiile obținerii licenței de administrare a fondurilor de pensii (art.25 alin.(2); art.41 din proiect). Adică, nici o persoană fizică/juridică nu este în drept să constituie și să administreze fonduri de pensii fără ca să respecte condițiile și cerințele stabilite de lege. Astfel, norma dată nu se referă la toți cetățenii R.M. (indiferent de domiciliu) – participanți/potențiali participanți la fondurile de pensii. Suplimentar opinăm, că participant/beneficiar la un fond de pensii (art.2 din proiect) poate fi orice persoană fizică (indiferent de domiciliu), iar în cazul decesului participantului, se aplică normele de drept succesoral (a se vedea art.13 alin.(3) și (4), art.15 alin.(11) din proiect).</p>	<p>Comentariu Norma a fost preluată din Directiva 2016/2341 (IORP II), art.2 alin.(2) lit.e), care stabilește că directiva nu se aplică „întreprinderilor care constituie provizioane la bilanț în vederea asigurării plății pensiilor pentru salariații proprii.”. În alin.(3) din proiectul de lege s-a avut în vedere, că angajatorul care constituie provizioane la bilanț în scopul asigurării plății pensiilor pentru salariații proprii nu se califică ca administrator de fonduri de</p>	<p>alin.(3), la fel, este formulat defectuos, pentru că în realitate s-a avut în vedere că prezenta lege nu se aplică provizioanelor la bilanț constituite de către angajatori în vederea asigurării plății pensiilor pentru salariații, dar nu subiecților vizați, or, angajatorii care constituie provizioane pot avea interesul, ca pentru anumite categorii de angajați, să participe la un fond de pensii facultativ.</p>
<p>(3) Prezenta lege nu se aplică următoarelor entități: a) autorităților administrației publice centrale și locale, sau altor instituții care administrează fonduri ce sprijină sistemele de asigurări sociale inclusiv sistemele ce asigură alte categorii de pensii, sub formă de drepturi bănești (prestații în numerar în legătură cu atingerea vârstei de pensionare), ale căror stabilire și plată sînt garantate prin lege de către</p>		

stat, conform dispozițiilor Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii; b) angajatorilor care constituie provizioane la bilanț în vederea asigurării plății pensiilor pentru salariații proprii.				<p>pensii facultative, și respectiv, nu este obligat să obțină licență de administrare a fondurilor de pensii (Legea nu se aplică provizioanelor). Totodată, constituirea provizioanelor la bilanț de către un angajator nu restricționează dreptul său să achite contribuții la un fond de pensii pentru salariații proprii.</p>
Articolul 2. Noțiuni	Ministerul Justiției	9	<p>Actul normativ nu este un dicționar juridic sau un manual și noțiunile nu trebuie să fie definite doar pentru a explica care este sensul acestora. Definiția ca o parte a actului normativ care, după natura sa, are scopul de a reglementa drepturile și obligațiile subiecților de drept și modul de exercitare a acestora, poate fi inclusă într-un act normativ doar în cazurile și în limitele conforme cu scopul menționat. Includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul și în limita necesară pentru reglementarea cercului subiecților, drepturilor și obligațiilor acestora și a modului de exercitare a drepturilor și obligațiilor. Pentru atingerea acestui scop se impune ca noțiunile să fie definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen este pasibil de a fi interpretat în mai multe sensuri și autorul actului normativ decide că nu trebuie să lase determinarea sensului exact al termenului în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ. Această regulă este aplicabilă și în cazul în care termenul este folosit în alt sens decât cel uzual.</p> <p>Relațiile sociale sunt foarte complexe și la momentul adoptării actului normativ este imposibil să se poată determina cu o precizie absolută toate circumstanțele raporturilor juridice reglementate. De asemenea, trebuie să ținem cont de faptul că norma de drept trebuie să fie formulată astfel încât aceasta să fie aplicabilă nu doar relațiilor sociale existente la momentul adoptării actului normativ dar și relațiilor sociale viitoare. Definirea noțiunilor</p>	<p>Comentariu Conform art.54 alin.(5) din Legea 100/2017: "Dacă o noțiune sau un termen poate avea înțelesuri diferite, în proiect se stabilește semnificația acestuia în context pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii sau a termenului respectiv și pentru a evita interpretările neuniforme." De asemenea, în art.30 și Anexa nr.1 din Legea 100/2017 este indicat expres conținutul notei informative.</p> <p>Astfel, în art.2 din proiect au fost definite noțiunile cu indicarea sensului în care urmează a fi interpretate. Totodată, în proiect au fost preluate un șir de noțiuni din Directiva 2016/2341, ceea ce este în concordanță cu art.54 lit.c) din Legea 100/2017 (terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi).</p> <p>Cu referire la indicarea în nota informativă a condițiilor care au impus definirea termenelor și circumstanțelor care justifică definirea termenului în sensul propus de autori, opinăm, că nota informativă specifică faptul că proiectul a fost elaborat în concordanță cu Directiva 2016/2341, respectiv, fiind preluate și noțiunile.</p>

			<p>însă atrage în mod inevitabil rigiditatea actelor normative și face imposibilă aplicarea acestora pentru reglementarea raporturilor juridice noi. În situația în care autorii unui proiect intenționează să definească o noțiune, în nota informativă este necesar să se arate că se întrunesc condițiile care impun definirea termenului în actul normativ și să se indice circumstanțele care justifică definirea termenului în sensul propus de autori (a se vedea art. 54 alin. (5) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>).</p> <p>Totuși, aceasta trebuie să se facă doar în situații excepționale, deoarece, în condițiile în care art. 71 alin. (4) al <i>Legii 100/2017</i> prevede că la interpretarea actului normativ trebuie să se țină cont de nota informativă care a însoțit proiectul, alte scopuri avute în vedere de autori pot fi soluționate prin includerea în nota informativă a unor texte de care cei care vor interpreta sau aplica actul normativ vor fi obligați să țină cont. Astfel, în nota informativă poate fi indicat sensul în care urmează să fie interpretat un termen, iar aceasta ar permite să se atingă atât scopul limitării discreției celor care vor interpreta actul, dar și scopul de a permite ca actul normativ să fie aplicat și relațiilor sociale care se vor naște pe viitor și de care, evident, nu putea să țină cont autorul actului normativ.</p>
Articolul 2. Noțiuni	Ministerul Justiției	10	<p>Art. 54 alin. (1) lit. c) din <i>Legea nr. 100/2017</i> stabilește cerința ca terminologia utilizată în actele normative să fie constantă, uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative. Astfel, un termen consacrat într-un act normativ (în speță, a se vedea noțiunile „asigurător (reasigurător)”, „bancă”, „contract de administrare fiduciară”, „control”, „persoane afiliate”, „persoane care acționează în mod concertat”, „externalizare”, „legături strânse”, „persoane afiliate”, „piață reglementată”, „sistem multilateral de tranzacționare” etc.) este obligatoriu pentru</p>
			<p>Se acceptă parțial. Conform art.55 (alin.(1) și (5)) din <i>Legea 100/2017</i> în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține. În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea,</p>

			<p>cadrul normativ conex și nu necesită a fi definit în mod repetat.</p> <p>La noțiunea „beneficiar” accepțiunea propusă este ambiguă, în măsura în care nu specifică care persoane au dreptul de a primi valoarea pensiei dintr-un fond de pensii facultative, făcând referire la persoana determinată corespunzător legislației.</p>	<p>numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat. Totodată, noțiunile „contract de administrare fiduciară” și „externalizare” sunt redactate în înțelesul prezentului proiect de lege, respectiv, nu pot fi excluse pentru a nu crea confuzii la aplicarea legii. Totodată, au fost excluse noțiunile „bancă”, „asigurator/reasigurator”, „societate de administrare fiduciară a investițiilor”, „piață reglementată”, „sistem multilateral de tranzacționare”.</p> <p>Cu referire la noțiunea „beneficiar”, remarcăm că aceasta este preluată din art.6 din Directiva 2016/2341, și adaptată cerințelor legislației naționale. Având în vedere art.17-19 în coroborare cu art.64 alin.(5) din proiect, calitatea de beneficiar va fi determinată atât conform legislației civile (deoarece se aplică normele de drept succesoral), precum și conform Legii privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor facultative (care va fi elaborată și aprobată în termen de 3 ani).</p>
<p>Articolul 2. Noțiuni</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>11</p>	<p>Semnificația termenului „fond de pensii ocupaționale” (fond de pensii facultative, la care angajatorul contribuie pentru salariații proprii și care este gestionat de administrator în baza unui contract de administrare fiduciară încheiat cu angajatorul) nu cadrează cu reglementările de la art. 6 alin. (1) lit. d), art. 14 alin. (4), ce prevăd posibilitatea împărțirii contribuției la fondul de pensii ocupațional între salariat și angajator.</p> <p>Observația dată se referă și la termenul „contract individual de aderare” (a se vedea art. 11 alin. (3) ce prevede că „În cazul fondului de pensii ocupaționale, contractul individual de aderare se încheie între salariat, administrator și angajator”). Având în vedere</p>	<p>Comentariu Art. 6 alin. (1) lit. d), art. 14 alin. (4), nu se referă expres la fondurile de pensii ocupaționale. Totodată, dispozițiile din lege ce prevăd posibilitatea împărțirii contribuției la fondul de pensii între salariat și angajator sunt opționale (nu sunt obligatorii), respectiv, părțile vor decide cu privire la acest fapt.</p> <p>Comentariu În cazul fondului de pensii ocupaționale contribuțiile pentru angajații săi le achită angajatorul din profiturile proprii. Respectiv, prin semnarea contractului individual de aderare angajatorul se</p>

		<p>cele expuse supra, propunem excluderea definirii acestor termeni.</p> <p>Cu referire la termenul „fuziunea fondurilor de pensii”, semnalăm că, potrivit art. 208 din Codul civil „(1) Fuziunea se realizează prin contopire sau absorbție. (2) Contopirea are ca efect dizolvarea fără a intra în lichidare a persoanelor juridice participante la contopire și trecerea integrală a drepturilor și obligațiilor acestora la persoana juridică care se înființează. (3) Absorbția are ca efect dizolvarea fără a intra în lichidare a persoanelor juridice absorbite și trecerea integrală a drepturilor și obligațiilor acestora la persoana juridică absorbantă”. Din accepțiunea acestui termen rezultă că fuziunea fondurilor de pensii se realizează doar prin absorbție, ceea ce nu este în acord cu prevederile citate mai sus din Codul civil, precum și cu prevederile art. 9 al proiectului. În plus, remarcăm că, fuziunea se aplică persoanelor juridice.</p>	<p>obligă să achite aceste contribuții. Astfel, în art.11 (3) s-a inclus obligativitatea semnării contractului și de către angajator.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Noțiunile „contract individual de aderare” și ”fuziunea fondurilor de pensii au fost excluse”.</p>
		<p>Cu referire la noțiunile „fond de pensii facultative” și „fond de pensii ocupaționale”, menționăm că, potrivit reglementărilor ulterioare, aceste două fonduri nu sunt supuse unor regimuri juridice diferite. Astfel, nu este clar de ce este necesar să se folosească în paralel aceste două noțiuni. În același timp, pot exista fonduri de pensii cu un regim mixt.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Fondul de pensii ocupaționale ca mod de organizare este un fond de pensii facultative, cu anumite particularități: participarea este limitată doar pentru angajații unui sau mai mulți angajatori care achită contribuțiile din propriile profituri pentru salariați (persoanele care nu sunt salariați acestui angajator nu pot adera la acest fond). Respectiv, participarea angajatorului la constituirea și gestionarea fondului ocupațional este mult mai implicită, acesta având dreptul de intervenție și decizie în anumite cazuri.</p> <p>Nu poate să existe fond cu regim mixt, doar că în cazul fondului de pensii facultative (care nu este ocupațional) participarea nu este limitată (poate adera orice persoană, indiferent unde este</p>

				<p>angajată sau să nu fie angajată), rolul angajatorului reducându-se doar la virarea contribuției către fond care este încasată din veniturile salariale ale angajatului.</p> <p>Comentariu</p> <p>Termenul „persoane care gestionează activitatea administratorului” este similar cu noțiunea ”persoane care administrează activitatea societății de investiții” din art.6 din Legea 171/2012 privind piața de capital.</p>
<p>Articolul 2. Noțiuni</p>	<p>Ministerul Economiei Infrastructurii RM</p>	<p>12</p>	<p>In scopul evitării dublărilor normative și aglomerării conținutului proiectului, considerăm necesar de exclus din art.2 noțiunile deja definite și reglementate prin alte acte normative ("angajator", "asigurător (reasigurator)", "bancă", „control", „legături strânse", „persoane afiliate", „persoane care acționează în mod concertat", "piață reglementată", "societate de administrare fiduciară a investițiilor", "salariat", "sistem multilateral de tranzacționare").</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Conform art.55 (alin.(1) și (5)) din Legea 100/2017 în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține. În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat. Totodată, au fost excluse noțiunile "bancă", "asigurator/reasigurator", "societate de administrare fiduciară a investițiilor", "piață reglementată", "sistem multilateral de tranzacționare".</p>
<p>Articolul 3. Înființarea fondului de pensii</p> <p>(1) Fondul de pensii se înființează de către administrator în baza contractului de societate civilă întocmit în formă scrisă, la care participantul devine parte după semnarea contractului de aderare și virarea contribuției. Un fond de pensii trebuie să întrunească</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>13</p>	<p>La art. 3 și pe tot parcursul legii nu se ține cont de faptul că, un contract de societate civilă presupune că conținutul acestuia este determinat de părțile contractului și că părțile contractului de societate civilă au drepturi și obligații reciproce. Astfel, potrivit art. 1926 din <i>Codul civil</i> „Prin contract de societate civilă, două sau mai multe persoane (asociați, participanți) se obligă reciproc să urmărească în comun scopuri economice ori alte scopuri,</p>	<p>Comentariu</p> <p>Administratorul este parte la contractul de societate civilă (Codul civil permite participarea persoanelor juridice la societatea civilă, și nu interzice ca contractul să fie elaborat și propus altor participanți de către una dintre părți). Menționăm, că fondurile de pensii facultative se creează în scopul obținerii de către participanți a unei pensii</p>

<p>minimum 15 participanți.</p> <p>(2) Fondul de pensii ocupaționale se înființează cu condiția acceptării de către angajator, care intenționează să achite contribuții pentru proprii salariați, a planului de pensii facultative și încheierii contractului de administrare fiduciară cu administratorul fondului.</p> <p>(3) Înființarea unui fond, inclusiv aprobarea prospectului planului de pensii, este în competența consiliului administratorului fondului.....</p>		<p>fără a constitui o persoană juridică, împărțind între ele foloasele și pierderile”. Din proiect rezultă că, conținutul raportului juridic este determinat de către administrator și drepturile și obligațiile sunt între participanți și administrator, iar între participanți, de fapt, nu există anumite drepturi și obligații. Semnalăm că, fondul de pensii nu poate fi înființat prin contract de societate civilă la care participanții aderă. Concomitent, semnalăm că, alin. (3) clar prevede că fondul se constituie de către administrator, ceea ce confirmă că nu contractul de societate civilă stă la baza constituirii.</p>	<p>suplimentare, iar în cazul administratorului – obținerii unor profituri ca rezultat al investirii contribuțiilor acumulate (în comun urmăresc un scop economic), ceea ce este în corespundere cu art.1926 Cod civil. Totodată, conform art.1928 alin.(2) lit.b) Cod civil drepturile și obligațiile fiecărui participant vor fi stabilite în contractul de societate civilă, iar orice persoană fizică poate deveni participant la fond prin semnarea contractului de aderare care este un amendament la contractul de societate civilă. Opinăm, că obligațiile reciproce a participanților se rezumă la virarea contribuțiilor (art.1929 Cod civil), și, în caz că un participant nu execută aceste obligații ceilalți participanți riscă să suporte venituri ratate.</p> <p>Similar, această formă de organizare (societate civilă) deja este consemnată în Legea nr.171/2012 care reglementează fondurile de investiții ca tip de OPCVM, și în Legea privind organismele de plasament colectiv alternative (la 06.02.2020 aprobată în lectură finală), sub formă de fond de investiții alternative.</p>
<p>Articolul 6 Cerințe privind conținutul prospectului planului de pensii. Modificarea prospectului planului de pensii</p> <p>(1) Conținutul prospectului planului de pensii se stabilește prin actele normative ale Comisiei Naționale și include cel puțin următoarele elemente:</p> <p>a) denumirea, sediul și alte date despre administrator și despre organele de conducere ale acestuia;</p> <p>b) ...”</p> <p>(2) Prospectul planului de pensii poate prevedea și alte drepturi și</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>14</p>	<p>alin. (1) se va revedea, deoarece conținutul prospectului planului de pensii nu poate fi stabilit de Comisia Națională a Pieței Financiare, ci doar de cel care îl aprobă (a se vedea art. 5 alin. (2) din proiect). Eventual, Comisia Națională a Pieței Financiare poate stabili ce trebuie să conțină prospectul, totuși, având în vedere reglementarea foarte detaliată din lege, considerăm discutabilă existența unui act al Comisiei în acest sens.</p> <p>la alin. (2), practica de a prevedea în textele de lege că subiecții au dreptul să facă sau să nu</p>
<p>Se acceptă</p>	<p>Comentariu</p> <p>În situația în care CNPF va emite un șir de acte normative în vederea aplicării</p>		

obligatii ale administratorului, participantilor si a beneficiarilor in corespundere cu prezenta lege si actele normative a Comisiei Nationale.		facă ceva este periculoasă, deoarece duce la eludarea principiului fundamental al dreptului privat „este permis, orice nu este interzis de lege”.	Legii vizate, iar prospectul planului de pensii este avizat de CNPF, este nejustificată interzicerea de a include în prospect și a alte informații, condiția fiind de a nu contrazice legislația în domeniu.
(3) Modificarea prospectului planului de pensii poate fi efectuată de către administrator cu condiția informării participanților fondului de pensii. (4) În cazul unui fond de pensii ocupaționale, administratorul va modifica prospectul planului de pensii după acceptarea modificărilor de angajatorului care achită contribuții la acest fond și informarea participanților.	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	15	<p>Alineatele (3) și (4) ale art. 6 urmează a fi aduse în concordanță, astfel se propune completarea alin. (3) cu prevederi care să stabilească că modificarea prospectului planului de pensii poate fi efectuată inclusiv cu acordul participanților fondului de pensii așa cum este prevăzut pentru fondurile de pensii ocupaționale.</p> <p>Comentariu Pentru fondul de pensii ocupaționale modificarea prospectului planului de pensii se coordonează cu angajatorul care achită contribuțiile, dat fiind că constituirea și modul de gestionare a fondului este decisă inclusiv și de angajator. Participanții vor fi doar informați despre modificările aduse prospectului, aceștia având opțiunea de a se transfera la un alt fond de pensii sau de a stopa contribuțiile, în caz de dezacord cu modificările operate la prospectul planului de pensii.</p>
(5) Cheltuielile legate de modificarea prospectului planului de pensii vor fi acoperite de administratorul fondului sau de angajator, după caz.	Ministerul Justiției	16	<p>alin. (5), ce stabilește că „Cheltuielile legate de modificarea prospectului planului de pensii vor fi acoperite de administratorul fondului sau de angajator, după caz”, nu corespunde cerinței de claritate și previzibilitate, din moment ce nu prevede în ce cazuri cheltuielile respective sunt puse pe seama administratorului fondului și în ce cazuri vor fi suportate de angajator.</p> <p>Comentariu Norma a fost inclusă în scopul excluderii situației ca cheltuielile să fie puse pe seama participanților. Respectiv, în funcție de situația concretă administratorul de comun acord cu angajatorul vor decide în ce mod vor fi acoperite aceste cheltuieli. CNPF la momentul avizării modificărilor la prospect va verifica acest aspect.</p>
<p>Articolul 7. Mijloacele financiare ale fondului de pensii (1) Mijloacele financiare ale fondului de pensii sînt constituite din: a) contribuțiile nete convertite în unități de fond;... ...c) dobînzile/penalitățile de înfrînzire aferente contribuțiilor nevirate în termen;</p>	Ministerul Justiției	17	<p>la alin. (1), de fapt, se reglementează <i>sursele de formare</i> a resurselor financiare pentru că, spre exemplu, o dobîndă care încă nu a fost încasată chiar dacă în evidența contabilă este înscrisă drept activ al fondului nu prea poate fi considerată drept o resursă financiară a fondului. De asemenea, opinăm că, nu este justificat de a prevedea o listă exhaustivă a surselor de venit și de a exclude, spre</p> <p>Comentariu. Proiectul de lege nu stabilește regulile de ținere a contabilității, adică momentul înregistrării operațiunii în evidența contabilă. În alin.(1) sunt specificate din care resurse financiare sînt constituite activele fondului, adică indiferent de momentul dobînzilor/penalităților de înfrînzire</p>

<p>b) drepturile cuvenite în calitate de beneficiar și nerevendicate în termenul general de prescripție...</p>		<p>exemplu, posibilitatea ca, în cazul în care fondul ar avea probleme financiare, anumite persoane să doneze sumele necesare pentru a salva fondul de pensii de la faliment. Cu titlu de exemplu, invocăm prevederile pct. 4 din <i>Regulamentul privind gestionarea fondurilor de urgență ale Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 862/2015</i>, conform cărora pe parcursul anului bugetar volumul fondurilor de urgență, aprobat prin legea anuală a bugetului de stat, poate fi suplimentat cu donații din partea persoanelor fizice și juridice.</p> <p>la lit. a) cu referire la „contribuțiile nete convertite în unități de fond” nu este clară diferența dintre contribuția netă și contribuția (aparent integrală) convertită în unități de fond. Concomitent, se va exclude referința la convertire, deoarece nu ține de obiectul de reglementare a acestei norme (a se vedea accepțiunea acestui termen). De asemenea, semnalăm că, contrar cerinței de asigurare a unității terminologice, termenul „contribuțiile nete” se utilizează doar în această reglementare.</p> <p>la lit. b) (drepturile cuvenite în calitate de beneficiar și nerevendicate în termenul general de prescripție), atenționăm că, potrivit art. 405 lit. b) din <i>Codul civil</i>, sunt imprescriptibile extinctiv pretențiile clienților față de bănci, asociații de economii și împrumut și alți prestatori de servicii de plată privind eliberarea mijloacelor înscrise în contul acestora sau a remiterilor de bani efectuate în folosul lor.</p>	<p>aferente contribuțiilor nevirate în termen acestea fac parte din activele fondului, adică sunt capitalizate și investite în beneficiul participantului (în scopul oferiții clarității, că acestea nu fac parte din veniturile administratorului).</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Având în vedere art.34 alin.(2) din proiect care stabilește că comisionul de administrare se constituie prin deducerea unui cunantun din contribuțiile plătite, dar nu mai mult de 4%, <u>cu condiția ca această deducere să fie făcută înainte de convertirea contribuțiilor în unități de fond</u>, pentru a nu crea confuzii între aceste două norme a fost specificat că în fond se varsă suma contribuției nete (adică după deducerea taxei administratorului), după care se convertește în unități de fond.</p> <p>Comentariu</p> <p>art. 405 lit. b) din Codul civil, nu se referă la această normă, dat fiind că fondul de pensii nu este bancă, asociație de economii și împrumut sau prestator de servicii de plată.</p>
<p>Articolul 7. Mijloacele financiare ale fondului de pensii (2) Din activele fondului de pensii pot fi acoperite următoarele cheltuieli: a) taxa plătită administratorului fondului pentru administrarea fondului (taxa de administrare); b) taxa plătită depozitarului pentru</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>la alin. (2) relevăm că plata pensilor facultative reprezintă cheltuiala cea mai substanțială a fondului de pensii. Totodată, norma dată se va corela cu art. 10 alin. (5), ce prevede că costurile efective de dizolvare a unui fond pot fi acoperite din contul activelor fondului.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Plata pensiilor nu este o cheltuială care ține de administrarea fondului de pensii (aceste costuri sunt suportate din total activul fondului), iar plata pensiei este o obligație (o datorie) care se achită după deducerea tuturor costurilor indicate în art.7 alin.(2) și este egală cu suma acumulată în contul individual al</p>

serviciile prestate; c) comisioanele și taxele legate de achiziționarea sau vânzarea activelor fondului, inclusiv cele de tranzacționare; d) comisioanele bancare; e) retribuirea serviciilor entității de audit. 5) Pe teritoriul Republicii Moldova plățile și transferurile în cadrul activității fondurilor de pensii facultative se primesc/se efectuează în monedă națională.			alin. (5) se va exclude, dat fiind faptul că nu ține de această lege să reglementeze moneda plății. Potrivit art. 3 din <i>Legea nr. 1232/1992 cu privire la bani</i> moneda națională – leul – este mijlocul legal de plată pe teritoriul Republicii Moldova.	participantului. Opinăm, că costurile de dizolvare sunt aceleași (indicate în art.7 alin.(2)). Comentariu Având în vedere că Banca Națională a Moldovei nu a obiectat asupra dispoziției în cauză, alineatul nu se exclude.
Articolul 8. Transferul administrării fondului de pensii (1) Un administrator poate transfera, cu avizul Comisiei Naționale, unui alt administrator gestionarea fondului de pensii facultative, împreună cu toate drepturile și obligațiile ce derivă din planul de pensii și contractele încheiate cu participanții. În vederea transferului fondului de pensii administratorii vor încheia un contract de preluare a administrării fondului de pensii.	Consiliul Concurenței	19	Transferul administrării fondurilor de pensii, prevăzut la art. 8 din proiect, fuziunea fondurilor de pensii, prevăzut la art. 9 din proiect, și respectiv dobândirea dreptului de proprietate sau administrare asupra societăților de pensii, prevăzut la art. 38 din proiect, care cade sub incidența art. 22 al Legii nr. 183 din 11 iulie 2012 (în continuare <i>Legea concurenței</i>) ar putea constitui operațiuni de concentrare economică reglementate de <i>Legea concurenței</i> . La alin. (1) art. 8 din proiect, propunem de completat prima propoziție după textul „avizul Comisiei Naționale” cu următorul text „și cu respectarea legislației în domeniul concurenței”;	Se acceptă.
Articolul 9. Fuziunea fondurilor de pensii (1) Fuziunea fondurilor de pensii se va efectua în conformitate cu Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, prezenta lege și actele normative ale Comisiei Naționale.	Consiliul Concurenței Agenția Servicii Publice	20 21	La alin. (1) art. 9 din proiect, propunem de completat după textul „prezenta lege” cu următorul text „legislația în domeniul concurenței”; Potrivit prevederilor art.2 din proiect, fondul de pensii facultative nu are personalitate juridică și este constituit prin contract de societate civilă. Înșă, în art.9-10 din proiect normele ce reglementează fuziunea și dezvoltarea fondurilor de pensii se referă,	Se acceptă. Se acceptă.

			potrivit prevederilor Codului civil, doar la persoanele juridice. În acest sens, este necesar de menționat și faptul că Capitolul XXVII (Societatea civilă) din prevederile Codului civil nu reglementează procedura de reorganizare a societăților civile		
<p>Articolul 10. Dizolvarea fondului de pensii</p> <p>(1) Dizolvarea unui fond de pensii poate fi decisă numai dacă transferul administrării acestuia către un alt administrator sau transferul activelor personale ale fiecărui participant la un alt fond desemnat de participant ori la un asigurator de viață, în conformitate cu procedura prevăzută în prezenta lege și actele normative a Comisiei Naționale, nu poate fi realizată. În cazul fondului de pensii ocupațional dizolvarea fondului poate fi decisă și ca rezultat al falimentului angajatorului care achită contribuții la respectivul fond.....</p> <p>.....(7) Întreg procesul de dizolvare a fondului de pensii este supravegheat de Comisia Națională. Comisia Națională emite reglementări privind avizarea prealabilă, modul și procedura de dizolvare a fondului de pensii și administratorului.</p>	<p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>	22	<p>În art. 10 din proiect se descrie procedura dizolvării fondului de pensii în cazurile expres prevăzute de actul normativ în cauză. În acest context menționăm că, potrivit art. 11 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, condițiile și termenele de stocare a datelor cu caracter personal se stabilesc de legislație ținând-se cont de prevederile art. 4 alin. (1) lit. e). La expirarea termenului de stocare, datele cu caracter personal urmează a fi distruse în modul stabilit de lege. Datele cu caracter personal din registrele de stat, de la data încetării utilizării acestora, pot rămâne la păstrare primind statutul de document de arhivă. La încheierea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, dacă subiectul acestor date nu și-a dat consimțământul pentru o altă destinație sau pentru o prelucrare ulterioară, acestea vor fi: a) distruse; b) transferate unui alt operator, cu condiția ca operatorul inițial să garanteze faptul că prelucrările ulterioare au scopuri similare celor în care s-a făcut prelucrarea inițială; c) transformate în date anonime și stocate exclusiv în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică.</p> <p>Pornind de la prevederile menționate, reliefăm necesitatea consemnării în această normă a procedurii de distrugere/arhivare/transmitere a datelor cu caracter personal, în urma dizolvării fondului de pensii.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Conform art.13 alin.(10) din proiect (10): "Administratorul sau depozitarul ține evidența conturilor individuale ale participanților în Registrul deținătorilor de unități de fond. Cerințele față de Registrul deținătorilor de unități de fond și față de modul de ținere a acestuia se stabilesc prin actele normative ale Comisiei Naționale.".</p> <p>Astfel, nu fondul de pensii deține Registrul deținătorilor de unități de fond, respectiv, lichidarea fondului nu duce la dispariția informației din registrul participanților. Dat fiind faptul, că informația din acest registru confirmă plata contribuțiilor și în final justifică primirea pensiei suplimentare de către participant, această informație urmează a fi păstrată primind statutul de document de arhivă. Astfel, CNPF în actul normativ va stabili cerințele față de ținerea registrului, inclusiv privind modul de arhivare a informației și transmiterea spre păstrare.</p>	
<p>....(12) Un fond de pensii nu poate fi declarat în stare de insolvabilitate.</p> <p>(13) Dacă în timpul dizolvării unui fond de pensii devine evident că pasivele fondului de pensii depășesc activele sale, administratorul fondului sau lichidatorul răspunde pentru toate creanțele depuse</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	23	<p>alin. (12) și (13) se vor reexamina. Conform prevederilor <i>Legii insolvabilității nr. 149/2012</i>, insolvabilitatea este situația financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea de a își onora obligațiile de plată, constatată prin act judecătoresc de</p>	<p>Comentariu</p> <p>Alineatul (12) stabilește că un fond de pensii nu poate fi declarat în stare de insolvabilitate, ceea ce nu contravine Legii insolvabilității.</p> <p>Suplimentar menționăm, că organismele</p>	

<p>împotriva fondului și nesatisfăcute.</p>		<p>dispoziție, iar debitor este orice persoană, indicată la art. 1 alin. (2) (persoane juridice, întreprinzători individuali, inclusiv titulari de patentă de întreprinzător, societăți de asigurări, organisme de plasament colectiv în valori mobiliare, companii fiduciare, organizații necomerciale), care are datorii la plata creanțelor scadente, inclusiv a creanțelor fiscale, împotriva căreia a fost depusă în instanță de judecată o cerere de intentare a unui proces de insolabilitate. În același timp, potrivit proiectului, fondul de pensii facultative nu are personalitate juridică și se constituie prin contract de societate civilă. Prin urmare, Legea insolabilității nu este aplicabilă în acest caz.</p> <p>Aferent alin. (13), ce prevede că „Dacă în timpul dizolvării unui fond de pensii devine evident că pasivele fondului de pensii depășesc activele sale, administratorul fondului sau lichidatorul răspunde pentru toate creanțele depuse împotriva fondului și nesatisfăcute”, considerăm excesivă obligația pusă pe seama lichidatorului (a se vedea alin. (10) din acest articol, ce stabilește dreptul Comisiei Naționale de a desemna un lichidator pentru finalizarea dizolvării fondului) de a răspunde pentru toate creanțele depuse împotriva fondului și nesatisfăcute.</p>	<p>de plasament colectiv în valori mobiliare (art.1 alin.(2) din Legea insolabilității) sunt inclusiv și fondurile de investiții fără personalitate juridică (a se vedea art.6 din Legea 171/2012)</p> <p>Se acceptă. Alineatul a fost exclus.</p>
<p>Articolul 11. Aderarea la un fond de pensii (2) Angajatorul și sindicatul sau, după caz, reprezentanții salariaților, prin contractul colectiv de muncă ori, după caz, prin convenția colectivă la nivel de grup de unități sau de ramură, ori angajatorul de unul singur sau prin asociere cu alți angajatori și reprezentanții salariaților, în lipsa unui contract colectiv de muncă ori, după caz, a unei convenții colective și/sau în lipsa sindicatului, pot propune</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>24</p> <p>la alin. (2), se va retine că, în lege nu trebuie să se reglementeze cine face propuneri privind participarea la un fond de pensii. Propunerea dată poate veni de la oricine. Mai mult, nu este judicios să se impună condițiile stipulate. Din punct de vedere juridic este irelevant dacă se face prin contract colectiv sau prin alt act juridic, dacă participă sindicatele sau alte persoane.</p>	<p>Comentariu În cazul fondului de pensii ocupaționale, având în vedere că contribuțiile sunt achitate din contul angajatorului, decizia de a participa la acest fond trebuie să fie luată în primul rînd de angajator în consultare cu reprezentanții salariaților/sindicatul, pentru a nu leza drepturile salariaților.</p>

<p>participarea la un fond de pensii ocupationale.</p> <p>(3) Persoana obține calitatea de participant la un fond de pensii prin semnarea contractului individual de aderare cu administratorul care administrează fondul de pensii și achitarea primei contribuții. În cazul fondului de pensii ocupationale, contractul individual de aderare se încheie între salariat administrator și angajator.</p>		<p>la alin. (3) este discutabil de a prevedea o procedură atât de complicată de aderare la fondul de pensii. Nu este clar din ce raționamente se impune ca de fiecare dată să existe un contract tripartit, în condițiile în care este posibil de a permite să se folosească instrumentul clasic al contractelor în folosul terțului.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Contractul de aderare la fondul de pensii se încheie o singură dată, după care persoana fizică devine participant. Totodată, având în vedere că aderarea la un fond de pensii este o opțiune individuală (alin.(1) din art.11), chiar și în cazul fondurilor de pensii ocupationale, angajatorul nu este în drept să oblige salariatul să adere la fond, astfel se impune necesitatea semnării contractului și de către angajat, prin care acesta își exprimă acordul.</p>
<p>Articolul 11. Aderarea la un fond de pensii</p> <p>(6) Participantul la un fond de pensii ocupationale este salariatul precum și altă persoană care realizează venituri din activități profesionale, care aderă la un fond de pensii ocupationale și în numele căreia s-au plătit de către angajator contribuții și are în viitor un drept la o pensie ocupatională.....</p> <p>(10) Modelul-tip al contractului de societate civilă și a contractului individual de aderare este stabilit prin actele normative ale Comisiei Naționale.</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>25</p> <p>din alin. (6) se va exclude referința la dreptul de proprietate, deoarece, în mod inutil, se generează o discuție foarte complexă cu privire la obiectele dreptului de proprietate. Pentru această normă și pentru alte drepturi prevăzute în legea în cauză este suficient să se stabilească că drepturile respective aparțin participantului care va putea beneficia deplin de ele.</p> <p>la alin. (10), este defectuoasă practica de aprobare a modelului-tip al contractelor, or, în virtutea principiului libertății contractuale, părțile pot de sine stătător să negocieze clauzele contractuale și să stabilească drepturi și obligații care nu contravin legii. În caz de litigiu, partea are dreptul de a invoca excepțiile și apărările care rezultă din lege sau din faptele juridice. Mai mult, toate clauzele se vor interpreta în defavoarea celui care le-a formulat. De asemenea, menționăm că, oricare participant al raportului juridic oricum are dreptul de a propune un model a contractului. Astfel, este inutil a aproba contracte modele. Prin adoptarea legilor sau a actelor subordonate se stabilesc drepturi și obligații și se reglementează modul de exercitare a acestora, ceea ce presupune că, prin actele normative trebuie să se stabilească doar</p>	<p>Comentariu</p> <p>Este importantă specificarea că aceste mijloace devin proprietatea participantului, din momentul în care ele sunt înregistrate în evidența contabilă a administratorului, și, în caz de faliment al acestuia sunt supuse riscului de a nu fi primite de participant. Cu atât mai mult că Codul civil în titlul III reglementează toate relațiile aferente dreptului de proprietar.</p> <p>Comentariu</p> <p>Având în vedere scopul creării acestor fonduri – primirea unei pensii suplimentare, din contul contribuțiilor achitate de către participant în cel puțin 20 de ani, conținutul contractului de societate civilă și de aderare individuală este unul crucial, în condițiile în care populația R.M. nu deține cunoștințele necesare în domeniu, CNPF având menirea de a proteja interesele persoanelor fizice – potențiali participanți va stabili modelele de contracte în concordanță cu Codul civil și cerințele Legii.</p>

			condițiile obligatorii pentru părțile contractului. În rest relațiile dintre acestea urmează a fi guvernate de clauzele contractuale în conformitate cu principiul libertății contractuale. Tendința paternalistă de a acorda asistență juridică prin adoptarea de reglementări nu numai că nu este conformă cu noțiunea de act normativ, dar este și periculoasă, pentru că deschide calea pentru autoritățile de reglementare de a limita libertatea contractuală prin promovarea politicii de uniformizare a contractelor. Dacă totuși autoritățile de reglementare doresc să acorde asistență juridică, acestea pot elabora modele de contracte pe care să le pună la dispoziția celor interesați, fără însă ca respectivele să fie adoptate prin acte, care după definiție se presupun a fi cu caracter normativ.			
Articolul 12. Activitatea de distribuție a planului de pensii (2) Administratorul este obligat să înființeze și să țină un registru special, denumit Registru al agenților de distribuție, atât în sistem computerizat, cât și pe suport de hârtie, cu arhivarea obligatorie a tuturor modificărilor.....	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	26	Art. 12 alin. (2) din proiect conține prevederi referitoare la înființarea și ținerea de Administrator, a Registrului agenților de distribuție, atât în sistem computerizat, cât și pe suport de hârtie. Având în vedere prevederile de la alin. (3) ale aceluiași articol, potrivit cărora datele din registrul menționat sunt accesibile permanent publicului, recomandăm ca norma să descrie expres ce date se vor conține în registru și care din ele vor avea caracter deschis.	Se acceptă. Alineatul a fost exclus.		
Articolul 13. Contul individual al participantului. Registru de deținătorilor de unități de fond (1) Participantul este proprietarul activului personal din contul său. Participantul sau beneficiarul poate obține valoarea activului din contul individual al fondului de pensii potrivit dispozițiilor prezentei legi, actelor normative ale Comisiei Naționale și altor reglementări aplicabile. (2) Activul personal din contul individual al participantului este	Ministerul Justiției	27	din alin. (1) se va exclude referința la proprietate, stabilindu-se doar că activul aparține participantului (a se vedea argumentele expuse vis-a-vis de art. 11 alin. (6)). la alin. (2) referința la alți subiecți decât participantul este inutilă și periculoasă. Inutilă, deoarece dacă pot fi urmărite doar bunurile care aparțin debitorului și, în măsură în care activul aparține participantului și nu altor subiecți, evident că nu va putea fi urmărit. Periculoasă, deoarece în măsura în care nu poate fi urmărit, deschidem calea pentru interpretări că, totuși, anumite drepturi ar	Comentariu Este important ca să fie specificat că activul personal este proprietatea participantului, dat fiind că mijloacele bănești sunt gestionate de către administrator (sunt reflectate în evidența contabilă a administratorului), participantul neavând acces la aceste resurse până la atingerea vârstei de pensionare și plata pensiei (în alte scopuri aceste mijloace nu pot fi utilizate). De asemenea, activele sunt transmise spre păstrare depozitarului (în cazul mijloacelor bănești sunt păstrate		

<p>inesesizabil, neputînd face obiectul niciunei măsuri de executare silită împotriva participantului, depozitarului, administratorului sau angajatorului. Activul personal, de asemenea, nu poate face parte din valoarea masei debitoare în caz de faliment și/sau lichidare a depozitarului, administratorului sau angajatorului.</p> <p>(3) Activul din contul individual al participantului nu poate fi găjit sau cesionat, nu poate fi folosit pentru acordarea de credite ori pentru a garanta credite, sau încheiate alte acte juridice, sub sancțiunea nulității, cu excepția dispozițiilor pentru cauza de moarte.</p> <p>(4) Activul din contul individual al participantului este supus normelor de drept succesoral prevăzute de legislație.....</p> <p>(9) Valoarea inițială a unei unități de fond se stabilește în prospectul planului de pensii al fondului și va fi divizată la 10 lei.</p> <p>(10) Administratorul sau depozitarul ține evidența conturilor individuale ale participanților în Registrul deținătorilor de unități de fond. Cerințele față de Registrul deținătorilor de unități de fond și față</p>	<p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>	<p>putea avea și alți subiecți decât participantul. Concomitent, se va ține cont că, în nota informativă pot fi date explicații, utile la interpretarea ulterioară a legii (a se vedea art. 71 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>).</p> <p>alin. (4) „Activul din contul individual al participantului este supus normelor de drept succesoral prevăzute de legislație” se va exclude, pentru a respecta cerința de evitare a paralelismelor de reglementare (a se vedea art. 15 alin. (11), ce prevede distribuirea activului personal al participantului, ce a decedat înainte de pensionare, beneficiarilor conform normelor de drept succesoral).</p> <p>La alin. (9) nu este clar ce înseamnă expresia „va fi divizată la 10”, probabil că autorii proiectului au intenționat să stabilească că valoarea unei unități de fond este divizibilă la 10. Dar și în acest caz norma nu este clară, deoarece, în principiu, în toate cazurile va fi divizibilă la 10.</p> <p>Art. 13 alin. (10) din proiect conține prevederi referitoare la ținerea Registrului deținătorilor de unități de fond.</p> <p>În această ordine de idei, atragem atenția asupra prevederilor art. 16 alin. (1) din <i>Legea nr. 71 din 22 martie 2007</i> cu privire la registre, potrivit căreia registrele de stat de bază și cele departamentale se instituie de Guvern sau de o altă autoritate publică abilitată prin lege, cu adoptarea deciziei de instituire a registrului. Pornind de la prevederile menționate supra,</p>	<p>într-un cont în bancă, iar în cazul instrumentelor financiare depozitarul le păstrează în custodie) în baza unui contract de depozitare încheiat între administrator și depozitar. Astfel, concretizarea este absolut necesară, în caz contrar, există riscul de interpretări privind dreptul de proprietate asupra acestor active în cazul falimentului entităților, care în fapt, doar le gestionează.</p> <p>Se acceptă. S-a exclus alin.(11) din art.15.</p> <p>Se acceptă. ”divizibilă la 10”.</p> <p>Dat fiind că valoarea contribuțiilor se convertește în unități de fond este necesară stabilirea unui reper pentru a evita cazurile de stabilire a valorii inițiale fracționate.</p> <p>Comentariu Registrul deținătorilor de unități de fond se instituie și se gestionează de administratorul sau depozitarul fondului (persoane juridice private) în modul stabilit de actele normative ale CNPF (a se vedea art.8 lit.h) din <i>Legea 192/1998</i> și art.19 alin.(1) din <i>Legea 71/2007</i>). Respectiv, acestora nu le sunt aplicabile</p>
--	---	--	--

de modul de ținere a acestuia se stabilesc prin actele normative ale Comisiei Naționale.			recomandăm ca norma să prevadă clar, autoritatea care instituie Registrul menționat.	cerințele față de registrele de stat.
<p>Articolul 14. Plata contribuțiilor</p> <p>(3) Angajatorul virează contribuția datorată de fiecare salariat care a aderat la un fond de pensii, în baza copiei contractului individual de aderare prezentat de salariat.</p> <p>(8) Cuantumul deducerilor neimpozabile din contribuțiile transferate la fondurile de pensii de un angajator și/sau de un participant se stabilește în conformitate cu legislația fiscală.</p>	Ministerul Justiției	29	<p>alin. (3) „Angajatorul virează contribuția datorată de fiecare salariat care a aderat la un fond de pensii, în baza copiei contractului individual de aderare prezentat de salariat” se va examina suplimentar în corelare cu alin. (5) din același articol, ce reglementează aceiași obligație a angajatorului, ce a propus participarea la fondul de pensii ocupaționale. Dacă normele date au același obiect de reglementare, prevederea dată se va formula într-un singur alineat.</p> <p>În situația în care intenția a fost de a reglementa reținerea de către angajator din salariul angajatului-participant la un fond de pensii facultative neocupațional (similar reținerii impozitului pe venit din salariu la sursa de plată), alin. (3) se va exclude, deoarece nu ține de obiectul de reglementare al acestei legi. Din același considerent se va exclude norma de blanchetă de la alin. (8), or potrivit art. 6 alin. (7) din <i>Codul fiscal</i>, relațiile privind impozitele și taxele fiscale se reglementează de legislația fiscală.</p>	<p>Comentariu</p> <p>La alin.(3) e prevăzut cazul în care contribuțiile sunt achitate din veniturile salariatului, iar la alin.(5) contribuțiile se achită de către angajator din contul propriilor profituri (fond ocupațional). Nu trebuie de confundat cu reținerile impozitelor în baza legislației fiscale. Contribuția, mărimea căreia este stabilită în contractul individual de aderare este reținută de angajator din salariul angajatului după impozitare și transferată în contul fondului de pensii deschis într-o bancă.</p> <p>Dispozițiile alin.(8) nu vin în contradicție cu Codul fiscal, doar se concretizează pentru a evita interpretările (a se vedea art.66-67 Cod fiscal).</p>
<p>Articolul 15. Drepturile participantului</p> <p>(7) Participantul la un fond de pensii, care a fost detașat într-o altă țară, are dreptul la continuarea plății contribuțiilor la acel fond pe durata detașării sale.</p> <p>(11) Dacă un participant decedează înainte de pensionare, activul personal evaluat la momentul decesului se distribuie beneficiarilor conform normelor de drept succesoral prevăzute de legislație.</p>	Ministerul Justiției	30	<p>Alin. (7) este inutil, deoarece, este evident că, în cazul detașării într-o altă țară, participantul are dreptul la continuarea plății contribuțiilor la fondul de pensii. În același timp, o asemenea normă este periculoasă, întrucât ar rezulta că în alte cazuri nu are acest drept, dar și mai important, ar rezulta că nu are obligația de a plăti.</p> <p>alin. (11) se va preciza în partea ce ține de utilizarea termenului „pensionare”, pentru a evita interpretarea duală a acestei prevederi, or art. 17 condiționează nașterea dreptului la pensia facultativă de împlinirea vârstei de 60 de ani, care este diferită de vârsta de pensionare standard.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Participantul este în drept în orice moment să suspende plata contribuțiilor la un fond de pensii, ceea ce nu are ca consecință încetarea calității de participant. Norma este relevantă pentru angajator în cazul că acesta achită contribuțiile.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul (11) a fost exclus.</p>
Articolul 16. Transferurile între	Ministerul Justiției	31	La art. 16, alin. (2) este defectuos expus afit	Se acceptă.

<p>fondurile de pensii</p> <p>(2) Un participant la un fond de pensii poate solicita transferul la un fond de pensii ocupaționale, dacă, angajatorul participantului este angajatorul care efectuează contribuții la acest fond de pensii ocupaționale.</p> <p>(7) Transferul se efectuează fără achitarea anuntor comisioane în cazul în care este solicitat după minimum 3 ani de deținere a calității de participant în cadrul unui fond. Dacă transferul este solicitat pînă la expirarea termenului de 3 ani, atunci administratorul are dreptul la un comision de transfer, mărimea căruia nu poate depăși 5% din valoarea activului personal transferat.</p>	<p>Consiliul Concurenței</p>	<p>din punct de vedere al exprimării juridice, cît și al limbii literare. Astfel, recomandăm revizuirea acestei norme prin stabilirea că, un participant la un fond de pensii ocupaționale poate solicita transferul la un alt fond de pensii ocupaționale, dacă angajatorul acestuia contribuie la acest fond.</p> <p>Conform art. 16 alin. (2) din proiect, un participant la un fond de pensii poate solicita transferul la un alt fond de pensii ocupaționale dacă angajatorul care efectuează contribuții la acest fond de pensii. Având în vedere că, participații fondurilor de pensii ocupaționale sunt legați nemijlocit de apartenența angajatorului la un anumit fond de pensii ocupațional, aceasta condiționalitate ar putea fi calificată drept o barieră de ieșire de pe piața administrării fondurilor de pensii facultative a participațiilor fondurilor de pensii.</p> <p>în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (7), art. 34 alin. (2) și (3) din proiect, sunt stabilite cotele plafonului maxim al comisioanelor de transfer și al comisioanelor de administrare pentru participații fondurilor de pensii facultative.</p> <p>Având în vedere că comisioanele menționate mai sus ar putea fi calificate ca bariere de ieșire și/sau de intrare de pe piața administrării fondurilor de pensii facultative, considerăm necesar ca autorul proiectului să argumenteze în Nota informativă stabilirea respectivelor cuantumuri a comisioanelor prevăzute de art. 16 alin. (7), art. 34 alin. (2) și (3) din proiect, în baza analizelor și calculelor aferente care au stat la baza stabilirii acestora.</p>	<p>S-a expus în altă redacție.</p> <p>Comentariu Ținând cont de faptul, că contribuțiile la un fond de pensii ocupaționale sunt achitate de angajator, este motivată decizia ca participantul care aderă la acest fond să fie angajat la întreprinderea dată, în caz contrar angajatorul nu este în drept să achite contribuțiile pentru acest participant.</p> <p>Comentariu Propunerea mărimi comisioanelor a fost înaintată de către Asociația de Actuarat din Moldova în baza unor calcule reieșind din practica altor state. În condițiile pensiilor facultative, considerăm că piața ar trebui să determine nivelul cheltuielilor în dependență de produse. Astfel, administratorii ar trebui să aibă dreptul de a decide ce cotă a cheltuielilor să includă, iar participanții ar trebui să aibă dreptul de a decide dacă aleg produse cu cheltuieli mari sau nu.</p> <p>În primii ani de dezvoltare a sistemelor de pensii, administratorii suportă costuri inițiale mari și un volum mic de active administrate. Pe măsura dezvoltării sectorului, taxele se micșorează, aceasta fiind și practica internațională. Ulterior, în funcție de nivelul de dezvoltare sistemului, Comisia Națională va reveni cu modificări la lege în vederea micșorării plafonului.</p> <p>Comentariu</p>
<p>Articolul 16. Transferurile între</p>	<p>Centrul Național pentru</p>	<p>33</p>	<p>La art. 16 alin. (9) din proiect, considerăm</p>

<p>fondurile de pensii</p> <p>(9) Administratorul fondului precedent de pensii asigură păstrarea în condiții de siguranță a informațiilor referitoare la activul personal al participantului care a fost transferat la un alt fond până la atingerea vârstei de pensionare a acestuia. La expirarea acestui termen, informația va fi lichidată în modul stabilit de actele normative ale Comisiei Naționale.</p>	<p>Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>		<p>nejustificată și excesivă norma prin care se instituie obligația administratorului fondului precedent de pensii de a asigura păstrarea informațiilor referitoare la activul personal al participantului, care a fost transferat la un alt fond, <u>până la atingerea vârstei de pensionare a acestuia</u>, și recomandăm revizuirea acestuia, având în vedere că prelucrarea datelor cu caracter personal de către fondul precedent, și-a atins scopul pentru care au fost colectate inițial datele respective.</p>	<p>Păstrarea informației referitoare la activul personal al participantului până la atingerea vârstei de pensionare este crucială în condițiile în care mărimea pensiei se va calcula rețesind din mărimea contribuțiilor achitate care alcătuiesc activul personal. Astfel, la momentul calculării pensiei, în cazul constatării unor divergențe, va exista posibilitatea verificării informației cu privire la contribuțiile achitate de participant direct la fondul la care a contribuit.</p>
<p>Articolul 17. Dreptul la pensie</p> <p>(2) Dreptul la pensia facultativă se deschide la cererea participantului, cu îndeplinirea următoarelor condiții cumulative:</p> <p>a) participantul a împlinit vârsta de 60 de ani;</p> <p>b) au fost plătite minimum 60 de contribuții lunare;</p> <p>c) activul personal este cel puțin egal cu suma necesară obținerii pensiei facultative minime prevăzute de legislația privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor facultative.</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	34	<p>la art. 17 alin. (2), ce stabilește condițiile care trebuie îndeplinite cumulativ pentru ca participantul să dobândească dreptul la pensia facultativă, atenționăm că lit. c) conține o normă în alb (activul personal este cel puțin egal cu suma necesară obținerii pensiei facultative minime prevăzute de legislația privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor facultative), or, potrivit art. 64 alin. (5) din proiect, „Guvernul, de comun cu Comisia Națională, în termen de 3 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va elabora și prezenta Parlamentului legea privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor facultative”. În acest context, se va evita includerea unei condiții ce nu poate fi respectată la momentul intrării în vigoare a proiectului (a se vedea și art. 18, ce conține referința la condiția prevăzută la art. 17 alin. (2) lit. c)). Eventual, poate fi revăzut momentul intrării în vigoare a acestei condiții</p>	<p>Comentariu</p> <p>Nu vedem necesitatea impunerii unui termen suplimentar, deoarece conform lit.b) din acest alineat prevede plata a cel puțin 60 de contribuții lunare ceea ce se egalează cu termenul de 5 ani, respectiv, se acoperă termenul de elaborare a Legii conform art.64 alin.(5) din proiect.</p>
<p>Articolul 19. Pensia facultativă</p> <p>(4) Anuitatea viageră poate fi:</p> <p>a) anuitate viageră pentru o singură persoană – plata lunară a unei sume fixe datorată și efectuată până la decesul participantului;</p> <p>b) anuitate viageră pentru o singură persoană plus perioada certă – plata lunară a unei sume fixe datorată și</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	35	<p>la art. 19 alin.(4) se va ține cont că termenul „viager”, în limbajul juridic, înseamnă pe viață. Astfel, lit. b) (anuitate viageră pentru o singură persoană plus perioada certă – plata lunară a unei sume fixe datorată și efectuată până la decesul participantului sau până la expirarea perioadei prevăzute în contractul de furnizare a unei pensii facultative) are o redacție confuză, deoarece dacă anuitatea este</p>	<p>Comentariu.</p> <p>Conform art.6 pct.4 din Directiva 2016/2341 „pensii” înseamnă prestațiile plătite la pensionare sau în perspectiva pensionării sau, atunci când sunt complementare acestor indemnizații și oferite cu titlu accesoriu, sub forma plăților în caz de deces, invaliditate sau încetarea activității ori sub formă de</p>

efectuată pînă la decesul participantului sau pînă la expirarea perioadei prevăzute în contractul de furnizare a unei pensii facultative; c) anuitate viageră cu componentă de supraviețuitor – plata lunară a unei sume fixe datorată și efectuată participantului pînă la decesul acestuia, iar după decesul acestuia, datorată și efectuată soțului supraviețuitor pe durata vieții și copiilor minori pînă la majorat.			viageră, adică pe viață, ea nu mai poate fi limitată prin contract. Cât privește lit. c), considerăm excesiv de a reglementa în lege care sînt persoanele care vor avea dreptul de a primi anuitatea dată după decesul participantului, opinăm că acestea urmează a fi stabilite în contract.	ajutoare bănești sau servicii în caz de boală, sîrăcie sau deces. Pentru a facilita securitatea financiară după pensionare, aceste prestații pot lua forma unei rente viagere, unei rente temporare, unei sume forfetare sau forma oricărei combinații dintre acestea. Totodată, menționăm, că termenul de plată a pensiei și mărirea acesteia se stabilește la momentul pensionării în baza calculelor actuariale, în funcție de suma acumulată. La acel moment nu poate fi stabilită perioada de viață a beneficiarului, respectiv, administratorul trebuie să-și asume riscul că în cazul în care suma acumulată nu este suficientă pentru plata pensiei conform contractului, aceasta va fi achitată din mijloacele proprii ale administratorului.
Articolul 22. Reguli de investire (1) Cu respectarea principiilor de investire stabilite de art. 20, administratorul investește activele unui fond de pensii precum și activele care acoperă provizioanele tehnice, în: a) categoriile de active menționate la art. 112 alin.(1) pct.1)–3) din Legea nr.171/2012 privind piața de capital – pînă la 70% din valoarea totală a activelor fondului de pensii; b) valori mobiliare și instrumente ale pieței monetare tranzacționate în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare sau în afara pieței reglementate, în mărime de pînă la 30% din valoarea activelor fondului de pensii; c) instrumente ale pieței monetare, conturi curente și conturi de depozit în lei la bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei, fără să depășească 40% din valoarea totală a	Consiliul Concurenței	36	În conformitate cu prevederile art. 22 alin. (1) din proiect, administratorul fondului de pensii facultative investește activele unui fond de pensii precum și activele care acoperă provizioanele tehnice în categoriile prestabilite de valori mobiliare și instrumente ale pieței monetare prevăzute la lit. a) - f) al alin. (1) art. 22 din proiect cu respectarea a cantumurilor maxime de investire pentru fiecare categorie de valori mobiliare și instrumente ale pieței monetare. Menționăm că, investirea de către administrator a activelor fondurilor de pensii precum și a activelor care acoperă provizioanele tehnice în categoriile și cantumurile prestabilite la art. 22 alin. (1) din proiect ar putea fi interpretat ca o condiție discriminatorie, având în vedere că pentru alte entități care activează pe piețele reglementate nu au asemenea reguli obligatorii de investire a activelor.	Comentariu Categoriile de active și limitele de investiții au fost stabilite în concordanță cu art.19 din Directiva 2016/2341 (IORP). Opinăm, că limite de investiții sunt stabilite pentru toți participanții pieței financiare (de capital, bancar sau asigurări) care investesc surse financiare atrase de la populație (art.32 din Legea 407/2006, art.112 din Legea 171/2012, art.55 din Legea 202/2017).

<p>activelor fondului de pensii;....</p> <p>(2) Activele unui fond de pensii pot fi investite în plus față de prevederile alin.(1) în imobile. Investițiile în imobile nu pot depăși 20% din valoarea activelor unui fond de pensii.</p>	<p>Ministerul Economiei Infrastructurii</p>	<p>37</p>	<p>La art.22, alin.(2) din proiect considerăm necesar de examinat suplimentar raționamentul admiterii investirii activelor unui fond de pensii în imobile sub aspectul respectării cerințelor prudențiale coordonate în vederea protejării intereselor beneficiarilor, menționate în Directiva (UE) 2016/2341 a Parlamentului European și a Consiliului din 14.12.2016 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale (IORP).</p>	<p>Comentariu Având în vedere durata de contribuție la un fond de pensii pentru a obține o pensie suplimentară (20-30 de ani), este justificată investirea activelor pe termen lung, ceea ce este în concordanță cu art.19 alin.(6) lit.c) din Directiva IORP. Sub aspectul cerințelor prudențiale a fost stabilită limita acestor investiții – 20% din valoarea totală a activelor.</p>
<p>Articolul 24. Evaluarea activelor (7) Administratorul este obligat să publice valoarea unității de fond pentru fiecare fond de pensii administrat pe pagina web proprie în fiecare zi în care s-a efectuat evaluarea conform prevederilor prezentei legi și actelor normative ale Comisiei Naționale.</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>38</p>	<p>la art. 24 alin. (7) se va vedea în partea ce ține de utilizarea cuvintelor „în fiecare zi în care s-a efectuat evaluarea”, pentru certitudinea reglementării, deoarece ar rezulta că valoarea unității de fond se publică doar când este evaluată.</p>	<p>Comentariu Valoarea unității de fond se calculează și se publică doar în baza activelor evaluate. În caz contrar, valoarea unității de fond nu va corespunde prețului de piață, astfel, fiind duși în eroare participanții.</p>
<p>Articolul 25. Activitățile și serviciile prestate de administrator (1) Activitatea de administrare a fondurilor de pensii include în mod obligatoriu executarea următoarelor atribuții: a) ... ” ”(2) Sub condiția obținerii licenței în conformitate cu prezenta lege, activitățile de administrare a fondurilor de pensii facultative pot fi prestate de către următoarele entități: a) societatea de pensii constituită în conformitate cu prevederile prezentei legi; b) o entitate reglementată din sectorul financiar; c) sucursala administratorului din alt stat.”</p>	<p>Centrul de Armonizare a Legislației</p>	<p>39</p>	<p>Proiectul de Lege introduce în premieră pentru legislația RM sistemul pensiilor facultative (neobligatorii), stabilind reglementări privind modul de constituire, organizare, funcționare, raportare, precum și alte procese aplicabile fondurilor de pensii facultative, în conformitate cu dispozițiile Directivei (UE) 2016/2341. În special, se exclude forma organizatorico-juridică pentru fondurile de pensii facultative și stipulate responsabilitățile administratorului fondului pentru deciziile investiționale și rezultatele acestora (art. 25 și 26 din proiectul național), fiind asigurată implementarea cerințelor stabilite în art. 7 din actul UE. De asemenea, proiectul național (art. 25, art. 44) prevede posibilitatea administrării activelor fondurilor de pensii facultative de către o societate de pensii sau de către o</p>	<p>Se acceptă.</p>

<p>(3) Societatea de pensii nu poate desfășura alte activități decât cele permise de prezenta lege.</p> <p>Articolul 26. Reguli de conduită și restricții</p> <p>(1) În cadrul desfășurării activității, administratorul trebuie să respecte următoarele reguli de conduită:</p> <p>a) să acționeze conștiincios, riguros și în conformitate cu legislația aplicabilă, standardele profesionale și în interesul participanților și beneficiarilor fondurilor pe care le administrează;</p>		<p>entitate reglementată din sectorul financiar sau de către sucursalele persoanelor juridice autorizate pentru activitățile de administrare a fondurilor de pensii din alte state înființate în Republica Moldova, fiind asigurată implementarea cerințelor stabilite în art. 4 și 11 din Directiva (UE) 2016/2341.</p> <p>Proiectul de Lege, în acord cu rigorile art. 24 - 27 din Directiva (UE) 2016/2341, stabilește reglementări cu privire la persoanele care gestionează activitatea administratorului, inclusiv persoanele ce dețin funcții-cheie și care trebuie să demonstreze abilitățile corespunzătoare, expertiza și experiența necesară îndeplinirii responsabilităților atribuite, să acționeze în mod onest, echitabil, profesional, cu prudență și diligență în interesul participanților și beneficiarilor la fondurile de pensii. Suplimentar, în vederea implementării cerințelor art. 15 din Directiva (UE) 2016/2341, proiectul național instituie obligația administratorului în ceea ce privește deținerea permanentă, ca măsură de siguranță, a activelor suplimentare peste nivelul prevăzut în provizioanele tehnice.</p>	
<p>Articolul 26. Reguli de conduită și restricții</p> <p>... (6) Activele fondurilor de pensii facultative și ale administratorului – societate de pensii nu pot fi utilizate pentru:</p> <p>a) acordarea de împrumuturi;</p> <p>b) garantarea de împrumuturi sau de credite.</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>40</p> <p>art. 26 alin. (6) se va corela cu art. 23 alin. (3), pentru a exclude dublajul prevederilor.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alin.(6) din art.26 a fost exclus.</p>
<p>Articolul 27. Cerințe privind adecvarea capitalului</p> <p>(1) Capitalul social minim necesar pentru administrarea de fonduri de pensii facultative va constitui cel</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>41</p> <p>la art. 27 alin. (1) se va preciza în art. 64 momentul intrării în vigoare a acestei norme, cu excluderea corespunzătoare a art. 63 lit. e)</p>	<p>Se acceptă.</p>

puțin echivalentul în lei a 125000 euro, calculat cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc stabilit de Banca Națională a Moldovei.				
<p>Articolul 29. Cerințe față de persoanele care gestionează activitatea administratorului.</p> <p>b) are capacitatea deplină de exercițiu;</p> <p>(3) Persoanele care gestionează activitatea administratorului nu pot avea raporturi de muncă, comerciale sau alte raporturi similare cu:</p> <p>d) organizațiile sindicale și patronale</p>	Ministerul Justiției	42	Din art. 29 alin. (1) lit. b) se va exclude, or, potrivit cadrului normativ, nu există persoane tară capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu limitată. Conform art. 65 alin. (1) din Codul civil „Persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobândit capacitate deplină de exercițiu pe altă cale legală și care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcție de starea sau situația sa”. Totodată, alin. (3) din același articol stabilește că .. Măsurile de ocrotire pot fi contractuale (contractul de asistență, mandatul de ocrotire în viitor) și judiciare (ocrotirea provizorie, curatela, tutela)”. Obiecția dată este valabilă și pentru art. 37 alin. (4) lit. b).	<p>Comentariu</p> <p>Art.25-26 din Cod civil definește capacitatea, inclusiv deplină de exercițiu a persoanei fizice. Având în vedere responsabilitățile persoanelor care gestionează activitatea administratorului (gestionarea mijloacelor bănești străine), în funcțiile respective nu pot fi admise persoane fără capacitate deplină de exercițiu. Același lucru se referă și la fondatorul societății de pensii, având în vedere cerințele privind participațiile calificate.</p>
<p>Articolul 33. Evaluarea internă a riscurilor</p> <p>(1) Administratorul, în mod proporțional cu dimensiunea și organizarea sa internă, precum și cu volumul, natura, amploarea și complexitatea activităților sale, va efectua și documenta o evaluare internă a riscurilor aferente activității sale și a fondurilor de pensii gestionate.</p> <p>(2) Administratorul este obligat să efectueze evaluarea profilului de risc al fondurilor pe care le administrează, să se asigure că riscurile aferente pozițiilor și contribuția acestora la profilul de risc agregat sunt corect măsurate și să stabilească un grad de risc acceptabil.</p>	Centrul de Armonizare a Legislației	43	Proiectul național nu a asigurat transpunerea normelor actului UE referitoare la marja de solvabilitate disponibilă (art. 16), marja de solvabilitate minimă (art. 17), marja de solvabilitate minimă pentru asigurările suplimentare (art. 18), cerințele de competență și onorabilitate în ceea ce privește administrarea (art. 22 (3) - (7)), elementele obligatorii ale evaluării interne a riscurilor (art. 28 (2)). Remarcăm că, deși potrivit Tabelului de concordanță, dispozițiile enunțate vor fi transpus ulterior prin alte acte normative de implementare, nu sunt indicate măsurile naționale de transpunere și nici termenul preconizat pentru realizarea acestora. În contextul celor menționate anterior, constatăm că, din perspectiva transunerii Directivei (UE) 2016/2341, proiectul național și-a atins parțial obiectivul urmărit, având în	<p>Se acceptă.</p> <p>Tabelul de concordanță a fost ajustat la obiecțiile expuse în pct. III din Declarația de compatibilitate.</p>

<p>Respectiva evaluare a riscurilor se efectuează cel puțin o dată la trei ani sau după orice modificare importantă a profilului de risc al administratorului și al fondurilor de pensii administrate. În cazul în care se înregistrează o modificare semnificativă în ceea ce privește profilul de risc al unui anumit fond de pensii, evaluarea riscurilor se poate limita la respectivul fond de pensii.</p> <p>(3) În scopul evaluării riscurilor menționate la alin. (2), administratorul trebuie să dispună de metode de identificare și evaluare a riscurilor la care este sau ar putea fi expus pe termen scurt și lung și care ar putea avea un impact asupra capacității unui administrator de a-și îndeplini obligațiile. Metodele sunt descrise în evaluarea internă a riscurilor.</p> <p>(4) Evaluarea internă a riscurilor trebuie să fie luată în considerare în deciziile strategice ale administratorului.</p> <p>(5) Comisia Națională, prin actele sale normative, stabilește cerințe față de sistemul de evaluare internă a riscurilor utilizat de administrator și norme referitoare la informarea Comisiei Naționale.</p>		<p>vedere omisiunile de transpunere în cazul art. 16 - 18, art. 22 (3) - (7) și art. 28 (2) din actul UE, în privința căreia lipsește certitudinea intenției autorului de transpunere ulterioară a acestora. Remarcăm că, asigurarea transpunerii integrale a actului UE în cauză este imperioasă, în contextul în care aceasta a abrogat și substituit Directiva 2003/41/CE, termenul de transpunere a căreia stabilit prin Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană este anul 2019. Prin urmare, compatibilitatea deplină a cadrului normativ de profil cu cerințele Directivei (UE) 2016/2341 va fi atinsă doar după elaborarea și intrarea în vigoare a Legii privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor facultative, precum și a altor acte normative de implementare menționate în Tabel, proiectele cărora vor fi supuse în mod obligatoriu expertizei de compatibilitate.</p>
<p>Articolul 34. Finanțarea activității administratorului</p> <p>(2) Comisionul de administrare se constituie prin:</p> <p>a) deducerea unui quantum din contribuțiile plătite, dar nu mai mult de 4%, cu condiția ca această deducere să fie făcută înainte de convertirea contribuțiilor în unități de fond;</p>	<p>Consiliul Concurenței</p>	<p>44</p>
		<p>Comentariu</p> <p>Informația privind cuantumul taxelor și comisioanelor este parte integrantă a prospectului planului de pensii, care este elaborat și propus de către administrator (a se vedea art.5 alin.(2), art.6 alin.(1) lit.j), art.34 alin.(1)).</p>

<p>b) deducerea unui procent din activul net al fondului de pensii, dar nu mai mult de 2,5% anual, stabilit prin prospectul planului de pensii facultative.</p> <p>(3) Comisionul de transfer reprezintă suma suportată de participant în cazul în care transferul la alt administrator se realizează mai devreme de 3 ani de la aderarea la fondul de pensii precedent, limita maximă a comisionului nedepășind 5% din valoarea activului personal transferat.</p>			<p>comisiunile propuse, asigurând astfel previzibilitate și interpretare fără echivoc a actului normativ.</p>
<p>Articolul 38. Obligația privind obținerea unei aprobări prealabile și restricții</p> <p>(2) Fără avizul prealabil al Comisiei Naționale nicio persoană nu poate să dobândească, să majoreze sau să reducă, individual sau în comun cu persoanele cu care acționează în mod concertat, prin nicio modalitate, o cotă în capitalul social al societății de pensii asupra căreia au devenit incidente prevederile alin.(1).</p>	<p>Consiliul Concurenței</p>	<p>45</p>	<p>Art. 38 al proiectului legii propunem, respectiv, a fi completat cu un nou alineat (2) după primul alineat în următoare redacție:</p> <p>„(2) Dobândirea controlului, asupra societății de pensii ori asupra unei părți a unei sau mai multor societăți de pensii, se efectuează cu respectarea legislației în domeniul concurenței” și în continuare următoarelor alineatelor se v-a da o nouă numerotare.</p>
<p>(3) Comisia Națională este în drept să solicite, în limitele competenței sale, prezentarea actelor de constituire și a rapoartelor financiare de la fondatori, acționari și de la alte persoane juridice care intenționează să obțină sau care dețin participații calificate în capitalul social al societății de pensii, precum și să solicite informații autorităților administrației publice privind la stabilitatea financiară și buna-credință a persoanelor menționate.</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>46</p>	<p>La art. 38 alin. (3) cuvintele „rapoartelor financiare” se vor substitui cu cuvintele „situațiilor financiare”, potrivit terminologiei utilizate <i>Legea nr. 287/2017 contabilității și raportării financiare</i>.</p>

<p>Articolul 41. Eliberarea licenței</p> <p>(5) Comisia Națională respinge cererea de eliberare a licenței dacă:</p> <p>d) Comisia Națională nu este satisfăcută de calitatea persoanelor propuse pentru gestionarea activității administratorului, întrucât reputația sau experiența profesională a acestora nu corespunde cerințelor stabilite de art.29 și 30;</p> <p>e) Comisia Națională nu este satisfăcută de calitatea acționarilor ce dețin participații calificate în mod direct sau indirect, inclusiv a beneficiarilor efectivi ai administratorului, întrucât aceștia nu corespund cerințelor prevăzute de prezenta lege sau, după caz, legislația care reglementează domeniile în care activează;</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>47</p>	<p>la art. 41 alin. (5) lit. d) și e), semnalăm că respingerea cererii de eliberare a licenței trebuie să se bazeze pe criterii obiective și nu pe aprecierea subiectivă a Comisiei Naționale (expresia „Comisia Națională nu este satisfăcută de calitatea persoanelor propuse pentru gestionarea activității administratorului/acționarilor” este improprie limbajului normativ).</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Articolul 42. Modificarea datelor</p> <p>indicate în documentele anexate la cererea pentru eliberarea licenței. Reperecarea și eliberarea duplicatului licenței</p> <p>(1) Administratorul este obligat să notifice Comisia Națională despre toate modificările și/sau completările operate în datele și informația indicată în documentele anexate la cererea pentru eliberarea licenței. Notificarea se prezintă la Comisia Națională în termen de 10 zile lucrătoare din data intrării în vigoare a deciziilor organelor de conducere privind operarea modificărilor sau completărilor, împreună cu documentele (sau copile de pe acestea) ce confirmă modificările și/sau completările în cauză.</p> <p>(6) Formularul de licență se</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>48</p>	<p>La art. 42, se va reține că intră în vigoare un act normativ, dar nu o decizie a organelor de conducere ale unei persoane juridice. Articolul dat urmează să reglementeze și taxele pentru eliberarea copii autorizate de pe licență, pentru reperecarea licenței/copiei autorizate de pe aceasta, precum și cea pentru eliberarea duplicatului licenței (a se vedea în acest sens art. 20 alin. (4) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor).</p> <p>alin. (6) se va ajusta, deoarece excede obiectul de reglementare al acestui articol (a se vedea denumirea art. 42)</p>	<p>Se acceptă.</p>

perfectează în termen de 3 zile lucrătoare din data primirii documentului care confirmă achitarea taxei pentru eliberarea licenței/ /reperfectarea/eliberarea duplicatului sau copii autorizate de pe licență.				Se acceptă. Alineatul a fost exclus.
Articolul 44. Activitatea sucursalelor administratorilor din alte state (3) Prin derogare de la art.19 alin.(2) din Legea nr.81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător și art.21 alin.(5) din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, sucursalele administratorilor din alte state nu sunt persoane juridice și înregistrarea acestora se efectuează conform procedurii stabilite la art.12 din Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali. (4) Pentru scopurile prezentei legi, toate sucursalele înființate pe teritoriul Republicii Moldova de către un administrator din alt stat sînt considerate o singură sucursală.	Ministerul Economiei și Infrastructurii RM Agencia Publica Servicii	49 50	art.44, alin. (3) din proiect urmează de exclus referința la art.19 din Legea nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător, precum și la art.21 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, deoarece ambele articole au fost abrogate prin Legea nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative. Art. 44 alin.(3) urmează a fi exclus sau reformulat, deoarece potrivit prevederilor art.241 alin.(3) din Codul civil (modificări în vigoare de la 01.03.2019), sucursalele persoanelor juridice străine nu au statut de persoană juridică. Cu atât mai mult, prin Art. XVII din Legea nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, la data de 01.03.2019 au fost abrogate articolul 21 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, și articolul 19 din Legea nr.81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător; alin.(4) urmează a fi exclus, deoarece fiecare sucursală înregistrată pe teritoriul Republicii Moldova de către o persoană juridică străină este subiect de drept distinct. Potrivit prevederilor art. 12 alin.(2) și (5) din Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice străine este similară procedurii persoanelor juridice autohtone și fiecărei sucursale i se atribuie numere de identificare de stat diferite, indiferent de numărul de identificare a persoanei juridice străine care le-a creat;	Se acceptă.

<p>(10) Sucursala înființată pe teritoriul Republicii Moldova poate utiliza denumirea administratorului folosită în statul de origine. Dacă există pericolul unor confuzii, în scopul asigurării unei clarificări corespunzătoare, Comisia Națională solicită ca această denumire să fie însoțită de o mențiune explicativă.</p>		<p>la art.44 alin.(10) cuvântul „poate” urmează a fi substituit cu cuvântul „va”, iar ultima propoziție exclusă, deoarece legiuitorul în art. 241 alin.(2) din Codul civil, în mod expres a stabilit că denumirea sucursalei persoanei juridice străine constă din denumirea persoanei juridice străine care a hotărât instituirea sucursalei, urmată de denumirea localității din străinătate în care are sediul persoana juridică, cuvântul „sucursala” și de denumirea localității din Republica Moldova în care are sediul sucursala. Doar în cazul instituirii de către aceeași persoană juridică străină a mai multor sucursale în aceeași localitate, denumirea sucursalei poate fi completată cu un indicativ de natură să le deosebească între ele.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Articolul 44. Activitatea sucursalelor administratorilor din alte state</p> <p>(15) Pentru supravegherea activității sucursalelor din Republica Moldova ale administratorilor din alte state, Comisia Națională cooperează cu autoritățile competente din aceste state. În acest sens, Comisia Națională are dreptul să încheie acorduri de cooperare cu autoritatea competentă din statul de origine al administratorului. Prin aceste acorduri se stabilesc cel puțin condițiile în care se realizează schimbul de informații referitoare la persoanele și entitățile implicate sau având legătură cu cererea de licențiere a sucursalei administratorului din alt stat.</p>	<p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>	<p>51</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Având în vedere dreptul CNPF de a face schimb de informații cu autoritățile similare din alte state stabilit de art.5 din Legea 192/1998, alineatul a fost exclus.</p>

			cărora date cu caracter personal fac obiectul schimbului de informații	
Articolul 49. Înlocuirea depozitarului (1) Contractul de depozitare poate fi reziliat în următoarele situații: a) la solicitarea unei dintre părți și numai după informarea Comisiei Naționale asupra deciziei de reziliere a contractului de depozitare cu cel puțin 3 luni înainte ca decizia să producă efecte;	Ministerul Justiției	52	art. 49 alin. (1) lit. a) semnalăm că în <i>Codul civil</i> nu se mai folosește termenul „reziliere”, ci „rezoluțiune”.	Se acceptă.
Articolul 53. Auditul extern (1) Administratorul încheie un contract cu o entitate de audit în vederea auditării activității proprii și a situației economico-financiare a fondurilor de pensii administrate. (2) Entitatea de audit are următoarele funcții: a) acordă asistență în ținerea evidenței contabile în conformitate cu standardele naționale și internaționale de contabilitate; b) efectuează auditul situațiilor financiare ale administratorului și fondului de pensii; c) prestează alte servicii în conformitate cu prevederile Legii 271/2017 privind auditul situațiilor financiare. (3) Entitatea de audit urmează să dispună de specialiști certificați în conformitate cu reglementările Comisiei Naționale privind cerințele față de auditul participanților profesioniști la piața financiară nebancaară. (4) Auditorul este obligat să informeze Comisia Națională de Îndată ce, în exercitarea atribuțiilor sale, a luat cunoștință despre orice	Ministerul Justiției	53	la art. 53 alin. (2) se va exclude, deoarece expunerea funcțiilor entității de audit nu ține de prezenta lege. Mai mult, prevederile date sunt în contradicție cu art. 21 alin. (7) din <i>Legea nr. 271/2017 privind auditul situațiilor financiare</i> , care prevede că „Entitatea de audit care efectuează auditul la entitatea auditată nu are dreptul să presteze concomitent, în aceeași perioadă de gestiune, următoarele servicii: a) servicii fiscale, inclusiv: – întocmirea declarațiilor fiscale; – calcularea impozitelor și a taxelor; – de consultanță fiscală; – asistență în cadrul verificărilor efectuate de către autoritățile fiscale; b) servicii de consultanță care prevăd participarea la gestiunea entității auditate sau la procesul decizional al acesteia, inclusiv: – de asistență în domeniul managementului; – de asistență în administrare, reorganizare și lichidare; c) servicii de organizare, restabilire, <u>ținere a contabilității și de întocmire a situațiilor financiare</u> ; d) servicii de elaborare și implementare a procedurilor de control intern, de gestionare a riscurilor privind întocmirea și/sau verificarea informațiilor financiare și a sistemelor informaționale aferente; e) servicii de executare a funcției de audit	Se acceptă.

<p>acțiune frauduloasă comisă de persoane care gestionează activitatea administratorului, precum și despre orice neregulă din administrarea și din efectuarea operațiunilor ce ar putea conduce la pierderi materiale pentru fondul de pensii.</p> <p>(5) Entitatea de audit poate fi contractată pentru un termen de maximum 3 ani consecutivi și nu poate fi prelungit.</p> <p>(6) Entitatea de audit și auditorul nu poate fi persoană afiliată angajatorului care contribuie la fondul de pensii ocupationale, administratorului sau depozitarului.</p>	<p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>	<p>54</p>	<p>intern sau a funcției cenzorului/comisiei de cenzori”.</p> <p>La art. 53 și 60 ale proiectului se propune completarea acestora cu un nou alineat care ar prevedea clauze de asigurare a confidențialității și securității datelor cu caracter personal, în urma efectuării de către auditul extern a operațiunilor de control și, respectiv a desemnării administratorului special de către Comisia Națională a Pieței Financiare.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Legea privind auditul situațiilor financiare 271/2017 nu stabilește obligația pentru entitatea de audit/auditor privind respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal în cadrul efectuării controlului de audit. Totodată, art.2 definește ”audit – auditul situațiilor financiare individuale sau al situațiilor financiare consolidate...”. Iar, conform art.22 (1) din aceeași lege ”Auditorul și entitatea de audit respectă confidențialitatea și secretul profesional privind informațiile referitoare la activitatea entității auditate, obținute în timpul exercitării auditului. Obligația de a respecta confidențialitatea și secretul profesional rămâne în vigoare și după încetarea contractului de audit.”.</p> <p>Respectiv, este inoportună stabilirea unor obligații suplimentare pentru auditor în proiectul de lege vizat.</p>
<p>Articolul 55. Conținutul declarației de pensie/putin următoarele informații-cheie pentru participanți:</p> <p>(2) Declarația de pensie precizează de unde și cum pot fi obținute informații suplimentare, printre care:</p> <p>a) informații practice suplimentare cu privire la opțiunile de care dispun participanții în cadrul fondului de pensii;</p> <p>b) declarația privind principiile politicii de investiții, rapoartele anuale ale administratorului și fondului de pensii;</p> <p>c) dacă este cazul, informații privind ipotezele utilizate pentru sumele exprimate în anuități, în special în ceea ce privește rata anuității, tipul furnizorului și durata anuității.....</p>	<p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>	<p>55</p>	<p>La art. 55 alin. (2) al proiectului, propunem completarea acestuia cu o nouă literă cu următorul conținut: ”informații privind prelucrarea datelor cu caracter personal și realizarea drepturilor persoanelor în legătură cu această prelucrare”.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Conținutul declarației de pensie a fost preluat din art.38-40 din Directiva 2016/2341.</p> <p>Totodată, persoana devine participant la fondul de pensii cu condiția consimțământului privind prelucrarea datelor cu caracter personal, administratorul la momentul încheierii contractului de aderare fiind responsabil de respectarea legislației în domeniul dat. Declarația de pensie este documentul care se prezintă anual fiecărui participant în mod individual și conține doar informația ce se referă la participantul respectiv (alte persoane nu au acces la acest document). Astfel, nu este oportună includerea în declarația de pensii a unei norme privind prelucrarea datelor cu caracter personal.</p>

<p>Articolul 60. Administrarea specială (1) în vederea efectuării unei supravegheri eficiente, inclusiv pentru realizarea unui complex de măsuri administrative, financiare, juridice, organizatorice avînd drept scop exercitarea răspunderii fiduciare de a păstra valoarea activelor fondurilor de pensii și de a limita pierderile în vederea protejării drepturilor participanților și/sau beneficiarilor, pentru eliminarea deficiențelor în activitatea administratorului și prevenirea stării de insolabilitate a administratorului și fondurilor de pensii administrate, Comisia Națională poate institui administrarea specială în următoarele cazuri:</p>	<p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>	<p>56</p>	<p>La art. 53 și 60 ale proiectului se propune completarea acestora cu un nou alineat care ar prevedea clauze de asigurare a confidențialității și securității datelor cu caracter personal, în urma efectuării de către auditul extern a operațiunilor de control și, respectiv a desemnării administratorului special de către Comisia Națională a Pieței Financiare.</p>	<p>Comentariu Legea privind auditul situațiilor financiare 271/2017 nu stabilește obligația pentru entitatea de audit/auditor privind respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal în cadrul efectuării controlului de audit. Totodată, conform art.22 (1) din aceeași lege "Auditorul și entitatea de audit respectă confidențialitatea și secretul profesional privind informațiile referitoare la activitatea entității auditate, obținute în timpul exercitării auditului. Obligația de a respecta confidențialitatea și secretul profesional rămîne în vigoare și după încetarea contractului de audit." Respectiv, este inoportună stabilirea unor obligații suplimentare pentru auditor în proiectul de lege vizat.</p>
<p>Capitolul XII INTERDICȚII ȘI RESPONSABILITĂȚI</p> <p>Articolul 62. Încalcări și sancțiuni</p> <p>(3) Autoritățile și instituțiile publice furnizează în mod gratuit Comisiei Naționale informațiile solicitate în scop de îndeplinire de către aceasta a atribuțiilor care îi revin potrivit prevederilor prezentei legi.</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>57</p>	<p>Art. 62 urmărește scopul stabilirii categoriilor de sancțiuni pentru nerespectarea prevederilor prezentei legi. Menționăm că, normele prevăzute la alin. (1) și (2) nu se conformează, conceptual, cerințelor de formulare a normelor, care vor constitui temeiul normelor de blanșetă cu caracter sancționator reglementate de <i>Codul penal</i> sau <i>Codul contravențional</i>. Potrivit proiectului, răspunderea va interveni pentru „ignorarea” și „încălcarea” prevederilor <i>Legii cu privire la fondurile de pensii facultative</i>. Subliniem, în acest sens, că „ignorarea” constituie un termen ambiguu, care atribuie normei un caracter incert, contrar cerințelor de calitate a legii. În sensul legii penale și al celei contravenționale „încălcarea” reprezintă atât nerespectarea normelor onerative, cât și a normelor prohibitive. Prin urmare, utilizarea cuvîntului „ignorarea” nu este justificată. Din norma de la alin. (1), rezultă că persoana poate fi atrasă la răspundere penală sau contravențională pentru încălcarea prevederilor legii sus-numite, dar și pentru faptele prevăzute de Codul penal și cel contravențional. În acest</p>	<p>Se acceptă.</p>

			<p>context, este imperativ a sublinia că, persoana poate fi supusă acestor două forme de răspundere exclusiv pentru fapte expres incriminate în legea penală și cea contravențională. Astfel, potrivit art. 1 alin. (1) din <i>Codul penal</i>, „prezentul cod este unica lege penală a Republicii Moldova”. Totodată, în conformitate cu art. 1 alin. (1) din <i>Codul contravențional</i> „prezentul cod este lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale”. Alin. (2) al aceluiași articol stabilește o excepție, potrivit căreia „în cazurile expres prevăzute în prezentul cod, dispoziția articolului din cod poate să conțină o normă de trimitere la un alt act cu caracter normativ, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În asemenea cazuri, cerințele aplicabile normei legii contravenționale, inclusiv exigența de previzibilitate, sunt aplicabile și actului normativ respectiv”. Deducem, în context, ca legislatorul a prevăzut posibilitatea formulării normelor contravenționale cu dispoziții de blanchetă (de trimitere) la alte acte normative (de exemplu, încălcarea modului de evidență și utilizare a patrimoniului partidelor politice și a mijloacelor din fondul electoral, care sunt stabilite de <i>Legea nr.294/2007 privind partidele politice</i>). Argumentele anterior invocate sunt aplicabile <i>mutatis mutandis</i> și alin. (2). Recomandăm, în acest sens, recurgerea la o formulă generală privind survenirea răspunderii civile, penale sau contravenționale, după caz, pentru nerespectarea prevederilor legii sus-numite. Suplimentar, atenționăm asupra necesității revizuirii normelor de trimitere la <i>Codul civil</i>, care a fost republicat cu renumerotarea elementelor de structură, respectării art. 51</p>
--	--	--	--

			alin. (6) din <i>Legea nr. 100/2017</i> , conform căruia diviziunile alineatelor se numerotează cu litere mici din alfabetul latin, și nu din alfabetul românesc (a se vedea în art. 6 alin. (1), art. 51 alin. (3) ș.a. dispozițiile numerotate cu litera „f”).	Se acceptă.
Articolul 63. Intrarea în vigoare (1) Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni de la data publicării.	Ministerul Justiției	58	la art. 63 alin. (1) semnalăm că o lege nu poate intra în vigoare într-un termen, ci la o dată concretă. Prin urmare, pentru precizia momentului intrării în vigoare a legii, cuvintele „în termen” se vor substitui cu cuvintele „la expirarea a”.	Se acceptă.
AVIZARE REPETATĂ (II)				
Obiectii și propuneri de ordin general				
	Centrul Național Anticorupție	I	<p><i>I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului</i></p> <p>I.1. Pertinența autorului categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului</p> <p>Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Comisia Națională a Pieței Financiare, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996</p> <p>Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.</p> <p>I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului</p> <p>Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional <i>"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:</i></p> <p><i>a) informarea publicului referitor la</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Comentariu</p> <p>Toate anunțurile în vederea respectării art.8 din Legea 239/2008 aferente proiectului de lege au fost plasate pe pagina Ministerului Finanțelor la adresa: http://mf.gov.md/ro/content/proiectul-de-lege-privind-fondurile-de-pensii-</p>

			<p><i>inițierea elaborării deciziei;</i></p> <p>b) <i>punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;</i></p> <p>c) <i>consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;</i></p> <p>d) <i>examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;</i></p> <p>e) <i>informarea publicului referitor la deciziile adoptate."</i></p> <p>Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web oficială a Comisiei Naționale a Pieței Financiare, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat.</p> <p>Cu toate acestea, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie, condiție prevăzută de art.9 al Legii nr.239/2008 „(1) După inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, anunțul respectiv pe pagina web oficială [...]”.</p> <p>Prin urmare, având în vedere cele expuse, se remarcă că transparența în procesul decizional a fost asigurată parțial.</p> <p>I.3 Scopul anunțat și scopul real al proiectului</p> <p>Potrivit notei informative, proiectul are drept scop "[...] instituirea unei piețe interne pentru acumularea și oferirea de pensii facultative, administrate în mod privat, capitalizate, care să servească surse pentru completarea veniturilor provenite din sistemele publice de pensii, în condiții de siguranță și de tratament echitabil pentru participanții corespunzători."</p> <p>Autorul a mai precizat că, "Proiectul de lege a fost elaborat ca o măsură de dezvoltare a investitorilor instituționali în conformitate cu Planul de acțiuni aferent implementării Strategiei de dezvoltare a pieței financiare</p>	<p><u>facultative</u></p> <p>Se acceptă.</p>
--	--	--	---	--

			<p>nebankare pe anii 2018-2022 (Legea nr.129/2018) și conform Hotărârilor Guvernului „Cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană în perioada 2017-2019” (nr.1472/2016), și, respectiv, „Cu privire la aprobarea Foii de parcurs pentru ameliorarea competitivității Republicii Moldova” (nr. 4/2014).”</p> <p>Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune aprobarea legii privind fondurile de pensii facultative. Potrivit autorului: "Proiectul de lege include o serie de dispoziții cu privire la modul de constituire, organizare, funcționare, raportare, precum și alte procese aplicabile fondurilor de pensii facultative. [...] De asemenea, pe lângă condițiile de constituire și funcționare a fondului de pensii, se detaliază conceptul planurilor de pensii, beneficiile corespunzătoare, calitatea de participant și contribuții, conturile individuale etc."</p> <p>Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.</p> <p>I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect</p> <p>Proiectul promovează interesul participanților la fondurile de pensii facultative, cât și asigurarea unui management eficient al riscurilor care va constitui o condiție esențială în asigurarea stabilității pieței, ceea ce este conform interesului public.</p> <p>I.5 Justificarea soluțiilor proiectului</p> <p>I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.</p> <p>În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:</p> <p>a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;</p>	Se acceptă.
--	--	--	---	-------------

			<p>b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;</p> <p>c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;</p> <p>d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;</p> <p>f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".</p> <p>Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întruite în cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>I.5.2. Argumentarea economică-financiară. Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.</p> <p>Potrivit notei informative: "Implementarea proiectului de lege nu reclamă careva resurse financiare din fonduri publice."</p>	Se acceptă.
	Centrul Național Anticorupție	2	<p>II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului</p> <p>II.1 Limbajul proiectului</p> <p>Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative "textului proiectului actului normativ se elaborează [...] a) se respectarea următoarelor reguli: [...] a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]</p> <p>c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]</p> <p>d) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...] se evită folosirea [...] a cuvintelor și</p>	Se acceptă.

		<p><i>expresiiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu; g) se evită tautologiile juridice; h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"</i></p> <p>În mare parte, textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea 100/2017.</p> <p>Unele norme din proiect conțin formulări ambigue și astfel vor permite interpretări abuzive la aplicare (analiza detaliată a factorilor de risc și riscuri de corupție identificați în acest sens este prezentată în compartimentul III a prezentului raport de expertiză anticorupție).</p> <p>De asemenea, textul proiectului abundă în expresii de genul: "poate", "nu poate", "este în drept", "trebuie" etc. Or, conținutul proiectului se expune în limbă simplă, clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie. Dispozițiile de conținut ale actului normativ vor fi redate astfel încât să asigure o succesiune logică a soluțiilor normative preconizate și realizarea unei armonii interioare a actului normativ. Verbele utilizate în proiect se expun la timpul prezent.</p> <p>II.2. Coerența legislativă a proiectului</p> <p>În textul proiectului au fost identificate conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările Codului fiscal privitor la impozitarea pensiilor facultative (analiza detaliată a factorilor de risc și riscuri de corupție identificați în acest sens este prezentată în compartimentul III a prezentului raport de expertiză anticorupție).</p>			
	Centrul Național Anticorupție	3	<p>II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect</p> <p>Proiectul conține reglementări privind activitatea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, care, potrivit art.1 din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, "[...] este o autoritate</p>	Se acceptă.	

		<p><i>publică autonomă, responsabilă față de Parlament, care reglementează și autorizează activitatea participanților la piața financiară nebancară, precum și supraveghează respectarea legislației de către ei."</i></p> <p>De asemenea, unele norme din proiect instituie atribuții pentru Comisia Națională, atribuții care creează premise pentru săvârșirea abuzurilor la micșorarea procentului maxim al activelor, la stabilirea faptelor de natură să conducă la concluzia că nu sunt create premisele necesare pentru asigurarea unei gestiuni corecte și prudente a administratorului/societății de pensii și la respingerea cererii de eliberare a licenței (analiza detaliată a factorilor de risc și riscuri de corupție identificați în acest sens este prezentată în compartimentul III a prezentului raport de expertiză anticorupție).</p> <p>II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului</p> <p>Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.</p>			
	Centrul Național Anticorupție	4	<p><i>IV. Concluzia expertizei</i></p> <p><i>Proiectul a fost elaborat de către Comisia Națională a Pieței Financiare și are drept scop instituirea unei piețe interne pentru acumularea și oferirea de pensii facultative, administrate în mod privat, capitalizate, care să servească surse pentru completarea veniturilor provenite din sistemele publice de pensii, în condiții de siguranță și de tratament echitabil pentru participanții corespunzători.</i></p> <p><i>II. Proiectul respectă parțial rigorile de transparență stabilite de a Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul nu a asigurat informarea publicului</i></p>	Se acceptă.	

			despre inițierea elaborării proiectului de decizie.
			<p>III. Proiectul conține factori și riscuri de corupție generați de caracterul lacunar al prevederilor, cum ar fi: formulare ambiguă care admite interpretări abuzive, lacună de drept, introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect, concurența normelor de drept, atribuții care admit derogări și interpretări abuzive, lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative, norme de trimitere defectuoase, norme de blanchetă defectuoase, lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor.</p> <p>IV. Prin urmare, pentru aplicarea eficientă a normelor propuse prin proiect, inclusiv în scopul diminuării nivelului de coruptibilitate, este necesară revizuirea și excluderea unor norme potențial coruptibile reflectate în raportul de expertiză anticorupție.</p>
<p>Articolul 1. Obiectul, domeniul de aplicare</p> <p>(3) Prezenta lege se aplică persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova, persoanelor fizice și juridice străine și apatrizilor care prestează servicii ori desfășoară activități aferente creării și gestionării fondurilor de pensii facultative. Prevederile prezentei legi se aplică băncilor care desfășoară servicii și activități de administrare a fondurilor de pensii facultative, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.</p>	Ministerul Justiției	5	<p>La art. 1 se va exclude alin. (2), ce stabilește că „Prezenta lege se aplică persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova, persoanelor fizice și juridice străine și apatrizilor care prestează servicii ori desfășoară activități aferente creării și gestionării fondurilor de pensii facultative”, deoarece legile sunt opozabile <i>erga omnes</i>. În speță, însăși redacția alin. (2) creează confuzii în înțelegerea cercului de subiecți cărora li se aplică legea, în măsura în care unii subiecți cărora le sunt stabilite drepturi și obligații (spre exemplu: participantul/beneficiarul fondului) nu întrunesc condițiile stabilite în acest alineat: de a presta servicii ori a desfășura activități aferente creării și gestionării fondurilor de pensii facultative.</p>
			<p>Comentariu</p> <p>Conform art.45 alin.(1) din Legea 100/2017 dispozițiile generale ale actului normativ sînt prevederile care determină obiectul, scopul și domeniul de aplicare. Respectiv, este imperativă indicarea expresă a persoanelor sau entităților cărora se aplică legea respectivă (similar Legea 192/2019; 142/2018; 237/2018, etc). Mai mult ca atât, alin.(2) art.1 din proiect explică că legea se aplică persoanelor fizice și juridice din R.M. (străine/apatrizilor) care prestează servicii ori desfășoară activități aferente creării și gestionării fondurilor de pensii facultative. Serviciile de creare și gestionare a fondurilor de pensii pot fi prestate doar de către administrator în condițiile obținerii licenței de administrare a fondurilor de pensii</p>

				(art.25 alin.(2); art.41 din proiect). Adică, nici o persoană fizică/juridică nu este în drept să constituie și să administreze fonduri de pensii fără ca să respecte condițiile și cerințele stabilite de lege. Astfel, norma dată nu se referă la toți cetățenii R.M. (indiferent de domiciliu) – participanți/potențialii participanți la fondurile de pensii.
Articolul 2. Noțiuni	Centrul Național Anticorupție	6		Comentariu. Nu este oportună definirea "contractului de depozitare", deoarece art.46 stabilește expres forma (contract scris) și clauzele care trebuie să fie reglementate în acest contract (norma este în concordanță cu art.33 alin.(5) din Directiva 2016/2341). Mai mult, CNPF va stabili conținutul minim al contractului de depozitare, care va fi identic pentru toți participanții pieței. Similar pentru alte tipuri de investitori instituționali, pentru care este obligatorie numirea unui depozitar precum organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (Legea nr.171/2012 privind piața de capital) sau organismele de plasament colectiv alternative (Legea nr.2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative) nu este definit "contractul de depozitare", doar noțiunea de "depozitar". De asemenea, CNPF deja a stabilit conținutul contractului de depozitare pentru organismele de plasament colectiv (a se vedea Secțiunea a 3-a din Regulamentul CNPF nr.62/21/2014 privind reglementările prudențiale față de activitatea societăților de administrare fiduciară a investițiilor), care va fi extins și pentru sectorul fondurilor de pensii facultative, având în vedere că atribuțiile, competențele cît și entitățile care se califică ca depozitari sunt aceleași.
				Recomandări: Completarea art.2 cu norme care definesc termenul de "contract de depozitare".
Articolul 4. Avizarea constituirii	Ministerul Justiției	7		La art. 4 alin. (8), se va ține cont că intră în
Se acceptă.				

fondului de pensii (8) Modificările intervenite la documentele prezentate pentru avizarea prealabilă a fondului de pensii sint supuse avizării de către Comisia Națională, în modul stabilit de aceasta, înainte de intrarea lor în vigoare.			vigoare un act normativ, dar nu un document.	
Articolul 6. Cerințe privind conținutul prospectului planului de pensii. Modificarea prospectului planului de pensii (5) Cheltuielile legate de modificarea prospectului planului de pensii vor fi acoperite de administratorul fondului sau de angajator, după caz.	Ministerul Justiției	8	La art. 6 alin. (5), ce stabilește că „Cheltuielile legate de modificarea prospectului planului de pensii vor fi acoperite de administratorul fondului sau de angajator, după caz”, nu corespunde cerinței de claritate și previzibilitate. Dacă intenția autorilor proiectului a fost de a stabili că regula generală este că cheltuielile respective sunt acoperite de către administratorul fondului, recomandăm reformularea acestei prevederi, prin reglementarea într-o dispoziție separată, cu caracter permisiv, că, în cazul pensiilor ocupaționale, cheltuielile vizate pot fi acoperite și din contul angajatorului.	Comentariu Norma a fost inclusă în scopul excluderii situației ca cheltuielile să fie puse pe seama participanților. Respectiv, în funcție de situația concretă administratorul de comun acord cu angajatorul vor decide în ce mod vor fi acoperite aceste cheltuieli. CNPF la momentul avizării modificărilor la prospect va verifica acest aspect. Nu considerăm oportun ca în cazul fondului ocupațional de a obliga expres angajatorul să suporte toate cheltuielile de modificare a prospectului, deoarece propunerea de modificare poate veni și de la administrator (ideea este că cine are nevoie de modificarea prospectului trebuie să achite cheltuielile).
Articolul 7. Mijloacele financiare ale fondului de pensii (5) Pe teritoriul Republicii Moldova plățile și transferurile în cadrul activității fondurilor de pensii facultative se primesc/se efectuează în moneda națională.	Ministerul Justiției	9	La art. 7 alin. (5) se va omite, deoarece, potrivit art. 3 din Legea nr. 1232/1992 cu privire la bani, moneda națională – leul – este mijlocul legal de plată pe teritoriul Republicii Moldova.	Comentariu Conform prevederilor Legii nr.62/2006 privind reglementarea valutară, sunt situații când pe teritoriul Republicii Moldova pot fi efectuate transferuri și în valută străină. Din acest considerent, insistăm să menținem această prevedere pentru a evita careva interpretări sau confuzii.
Articolul 11. Aderarea la un fond de pensii (2) Angajatorul și sindicatul sau, după caz, reprezentanții salariaților, prin contractul colectiv de muncă ori, după caz, prin convenția colectivă la nivel de grup de unități sau de	Ministerul Justiției	10	La art. 11 alin. (2), se va reține că, în lege nu trebuie să se reglementeze cine face propuneri privind participarea la un fond de pensii. Propunerea dată poate veni de la oricine. Mai mult, nu este judicios să se impună condițiile stipulate. Din punct de vedere juridic este irelevant dacă se face prin contract colectiv	Comentariu Propunerea nu poate veni ”de la oricine”, doar de la angajator sau de la întreg colectivul de salariați care se exprimă printr-o decizie colectivă. Mai mult ca atât, în cazul fondului de pensii ocupaționale, având în vedere că

ramură, ori angajatorul de unul singur sau prin asociere cu alți angajatori și reprezentanții salariaților, în lipsa unui contract colectiv de muncă ori, după caz, a unei convenții colective și/sau în lipsa sindicatului, pot propune participarea la un fond de pensii ocupaționale.			sau prin alt act juridic, dacă participă sindicatele sau alte persoane.	contribuțiile sunt achitate din contul angajatorului, decizia de a participa la acest fond trebuie să fie luată în primul rând de angajator în consultare cu reprezentanții salariaților/sindicatului, pentru a nu fi lezate drepturile salariaților.
Articolul 12. Activitatea de distribuție a planului de pensii (8) Pe lângă informațiile privind planul de pensii, administratorul și agenții de distribuție pun la dispoziția potențialilor participanți trimiteri la situația financiară a administratorului.	Ministerul Justiției	11	La art. 12, alin. (8) se va revede în partea ce ține de punerea la dispoziția potențialilor participanți a <i>trimiterilor</i> la situația financiară a administratorului, deoarece nu corespunde terminologiei juridice.	Se acceptă. Se are în vedere că se face trimitere la locul unde pot fi vizualizate situațiile financiare a administratorului.
Articolul 13. Contul individual al participantului. Registrul deținătorilor de unități de fond (3) Activul din contul individual al participantului nu poate fi găsit sau cesionat, nu poate fi folosit pentru acordarea de credite ori pentru a garanta credite, sau încheiate alte acte juridice, sub sancțiunea nulității, cu excepția dispozițiilor pentru cauza de moarte.	Ministerul Justiției	12	La art. 13 se va ajusta redacția alin. (3), deoarece lipsește acordul dintre cuvinte (sau încheiate alte acte juridice, sub sancțiunea nulității). Cu referire la expresia „cu excepția dispozițiilor pentru cauza de moarte”, remarcăm că utilizarea acesteia în acest alineat nu este potrivită (a se vedea, în acest sens, alin. (4) din acest articol ce prevede că „Activul din contul individual al participantului este supus normelor de drept succesoral prevăzute de legislație”).	Se acceptă.
(10) Administratorul sau depozitarul ține evidența conturilor individuale ale participanților în Registrul deținătorilor de unități de fond. Cerințele față de Registrul deținătorilor de unități de fond și față de modul de ținere a acestuia se stabilesc prin actele normative ale Comisiei Naționale.	Centrul Național Pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	13	In contextul propunerilor înaintate la art.10 din proiect prin scrisoarea CNPDCP nr. 04-01 /234 din 24 ianuarie 2020 și a comentariilor expuse de autor în tabelul de sinteză la acest articol, se recomandă completarea art. 13 alin. (10) a proiectului legii, la final, cu următorul text: „care va stabili cerințele față de ținerea registrului, inclusiv privind modul de păstrare a informației și transmiterea spre păstrare” Prin prisma art. 1, 2, 5 din Legea cu privire la registre nr. 71/2007, actul normativ în cauză nu este aplicabil doar registrelor de stat, dar și	Se acceptă.

			celor private, astfel, CNPDCP susline pro punerile sale expuse anterior și recomandă completarea art. 13 alin. (10) cu cuvintele „instituie și” după cuvintele „Administratorul sau depozitarul”	
<p>Articolul 14. Plata contribuțiilor</p> <p>(3) Angajatorul virează contribuția datorată de fiecare salariat care a aderat la un fond de pensii, în baza copiei contractului individual de aderare prezentat de salariat.</p> <p>(2) Mărimea contribuțiilor la un fond de pensii și modul de plată se stabilește în contractul individual de aderare potrivit regulilor planului de pensii</p> <p>(4) Contribuția poate fi împărțită între salariat și angajator potrivit prevederilor stabilite prin contractul colectiv de muncă sau, în lipsa acestuia, în temeiul unui proces-verbal încheiat de angajator cu reprezentanții salariaților, ori negociată în mod individual.</p> <p>(5) În cazul unui fond de pensii ocupaționale, angajatorul care a propus participarea la fond este obligat să vireze lunar contribuțiile pentru fiecare salariat care a aderat la fondul de pensii ocupaționale pe baza unui exemplar al contractului individual de aderare.</p> <p>(6) În cazul nevirării la termen a contribuțiilor, administratorul este în drept să calculeze și să încaseze dobânzi/penalități de întârziere în modul stabilit de prospectul planului de pensii facultative. În cazul în care contribuția la un fond de pensii nu</p>	Ministerul Justiției	14	<p>La art. 14:</p> <p>alin. (3) „Angajatorul virează contribuția datorată de fiecare salariat care a aderat la un fond de pensii, în baza copiei contractului individual de aderare prezentat de salariat” se va exclude, deoarece regula generală, în cazul aderării la un fond de pensii ocupațional, este că angajatorul plătește contribuția pentru salariat (a se vedea în art. 2 al proiectului accepțiunea termenului <i>fond de pensii ocupaționale</i>).</p> <p>În plus, potrivit alin. (2) din același articol, modul de plată a contribuțiilor se stabilește în contractul individual de aderare potrivit regulilor planului de pensii.</p> <p>Dispoziția de la alin. (5) trebuie să preceadă norma de la alin. (4), or excepția trebuie expusă după regula generală.</p> <p>La alin. (6) cuvântul „nevirării” se va substitui cu cuvântul „neachitării”, deoarece nu este judicios de a stabili că achitarea contribuției la un fond de pensii se va face doar prin virament. Propunerea dată este valabilă și pentru art. 7 alin. (1) lit. c), în care se utilizează cuvântul „nevirate”. Totodată, recomandăm excluderea enunțului al doilea din acest alineat, deoarece consecințele juridice ale neachitării contribuției sunt prevăzute și în primul enunț.</p> <p>Norma de blanchetă de la alin. (8) se va omite, deoarece nu ține de obiectul de reglementare</p>	<p>Comentariu</p> <p>La alin.(3) e prevăzut cazul în care contribuțiile sunt achitate din veniturile salariatului (<i>”contribuția datorată de fiecare salariat”</i>), iar la alin.(5) contribuțiile se achită de către angajator din contul propriilor profituri (fond ocupațional).</p> <p>Pentru ambele cazuri este necesar contractul individual de aderare, deoarece în acesta se stabilește mărimea contribuției, dar și participarea la fond se confirmă prin semnarea contractului de către participant (poate să existe situația când un angajat nu acceptă să participe a fond).</p> <p>Comentariu</p> <p>Alin.(4) este normă generală deoarece poate fi aplicat pentru orice tip de fond de pensii. Alin.(5) este excepție pentru fonduri ocupaționale.</p> <p>Comentariu.</p> <p>Contribuțiile trebuie să fie achitate doar prin virament în contul bancar al fondului deschis de către administrator. Contribuțiile nu pot fi achitate în numerar, pentru respectarea legislației fiscale sau privind spălarea banilor. Mai mult, sintagma ”nevirării în termen” se utilizează și în alte acte normative (Legile nr.173/2019, nr.300/2018, etc.).</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul (8) a fost exclus din art.14 al</p>

este achitată din vina angajatorului, acesta va fi obligat să achite dobânzile/penalitățile de întârziere care, în mod normal, sînt plătitabile de către participant pentru cazul de întârziere, în temeiul contractului individual de aderare. (8) Cuantumul deducerilor neimpozabile din contribuțiile transferate la fondurile de pensii de un angajator și/sau de un participant se stabilește în conformitate cu legislația fiscală.			al acestui proiect. Conform art. 6 alin. (7) din Codul fiscal, relațiile privind impozitele și taxele fiscale se reglementează de legislația fiscală. Mai mult, norma este expusă defectuos din punct de vedere al exprimării juridice. Conform art. 12 pct. 11) din Codul fiscal prin termenul <i>deducere</i> se înțelege suma care, la calcularea venitului impozabil, se scade din venitul brut al contribuabilului conform prevederilor legislației fiscale.	proiectului.
Articolul 15. Drepturile participantului (7) Participantul la un fond de pensii, care a fost detașat într-o altă țară, are dreptul la continuarea plății contribuțiilor la acel fond pe durata detașării sale.	Ministerul Justiției	15	La art. 15 alin. (7) este inutil, deoarece, este evident că, în cazul detașării într-o altă țară, participantul are dreptul la continuarea plății contribuțiilor la fondul de pensii (a se vedea art. 14 alin. (9) din proiect).	Se acceptă. Alin.(7) a fost exclus.
Articolul 16. Transferurile între fondurile de pensii (2) Un participant la un fond de pensii poate solicita transferul la un fond de pensii ocupaționale, dacă, angajatorul participantului este angajatorul care efectuează contribuții la acest fond de pensii ocupaționale. (7) Transferul se efectuează fără achitarea anumitor comisioane în cazul în care este solicitat după minimum 3 ani de deținere a calității de participant în cadrul unui fond. Dacă transferul este solicitat pînă la expirarea termenului de 3 ani, atunci administratorul are dreptul la un comision de transfer, mărimea căruia nu poate depăși 5% din valoarea activului personal transferat.	Consiliul Concurenței	16	Conform art. 16 alin. (2) din proiect, un participant la un fond de pensii poate solicita transferul la un alt fond de pensii ocupaționale dacă angajatorul participantului este angajatorul care efectuează contribuții la acest fond de pensii. Având în vedere că, participanții fondurilor de pensii ocupaționale sunt legați nemijlocit de apartenența angajatorului la un anumit fond de pensii ocupațional, aceasta condiționalitate ar putea fi calificată drept o barieră de ieșire de pe piața administrării fondurilor de pensii facultative a participanților fondurilor de pensii. în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (7), art. 34 alin. (2) și (3) din proiect, sunt stabilite cotele plafonului maxim al comisioanelor de transfer și al comisioanelor de administrare pentru participanții fondurilor de pensii facultative. Având în vedere că comisioanele menționate mai sus ar putea fi calificate ca bariere de ieșire și/sau de intrare de pe piața administrării	Comentariu Ținând cont de faptul, că contribuțiile la un fond de pensii ocupaționale sunt achitate de angajator, este motivată decizia ca participantul care aderă la acest fond să fie angajat la întreprinderea dată, în caz contrar angajatorul nu este în drept să achite contribuțiile pentru acest participant. Participanții la fond sunt persoane fizice (altfel zis clienți/consumatori), respectiv, nu fac parte din " <i>pieța administrării fondurilor de pensii facultative</i> ". Administratorii (participanți la piață) sunt persoane juridice ce dețin licențe. Comentariu Propunerea mărimi comisioanelor a fost înaintată de către Asociația de Actuarial din Moldova în baza unor calcule reieșind din practica altor state, la etapa

		<p>fondurilor de pensii facultative, considerăm necesar ca autorul proiectului să argumenteze în Nota informativă stabilirea respectivelor cantumuri a comisioanelor prevăzute de art. 16 alin. (7), art. 34 alin. (2) și (3) din proiect, în baza analizelor și calculelor aferente care au stat la baza stabilirii acestora.</p>	<p>inițială a lansării fondurilor de pensii facultative (anii 2007-2008). Cheltuielile de administrare, în fiecare țară sunt formate în dependență de tipul sistemului privat de pensii: pensii private obligatorii și pensii private facultative. În țările cu pensii private obligatorii cotele cheltuielilor sunt mai mici, deoarece numărul participanților la fondurile de pensii este mai mare. În condițiile pensiilor facultative, considerăm că piața ar trebui să determine nivelul cheltuielilor în dependență de produse. Astfel, administratorii ar trebui să aibă dreptul de a decide ce cotă a cheltuielilor să includă, iar participanții ar trebui să aibă dreptul de a decide dacă aleg produse cu cheltuieli mari sau nu. Situații similare au fost acceptate la momentul lansării acestor tipuri de fonduri: România - 5%, Cehia și Letonia - nelimitat, Rusia - 3%, Serbia - 3%, Bulgaria - 5%, Ungaria - 4,5%, Polonia - 7%.</p> <p>În primii ani de dezvoltare a sistemelor de pensii, administratorii suportă costuri inițiale mari și un volum mic de active administrate. Pe măsura dezvoltării sectorului, taxele se micșorează, aceasta fiind și practica internațională.</p> <p>Aplicarea mărimii de 4% pentru formarea comisionului de administrare nu va determina un nivel de taxare al participanților mai mare decât cel al țărilor vecine.</p> <p>În primii ani de dezvoltare a sistemelor de pensii, administratorii suportă costuri inițiale mari și un volum mic de active administrate. Pe măsura dezvoltării sectorului, taxele se micșorează, aceasta fiind și practica statelor vecine. Ulterior, în funcție de nivelul de dezvoltare a sistemului, Comisia Națională va reveni cu modificări la lege în vederea</p>
--	--	--	--

<p>Articolul 16. Transferurile între fondurile de pensii</p> <p>(9) Administratorul fondului precedent de pensii asigură păstrarea în condiții de siguranță a informațiilor referitoare la activul personal al participantului care a fost transferat la un alt fond până la atingerea vârstei de pensionare a acestuia. La expirarea acestui termen, informația va fi lichidată în modul stabilit de actele normative ale Comisiei Naționale.</p>		<p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>	<p>17</p>	<p>Cu referire a comentariile consemnate în tabelul de la art. 16 alin. (9) din proiectul legii, considerăm că acestea nu sunt relevante speței, deoarece potrivit normei expuse în redacția actuală la acest alineat, se prezumă că administratorul fondului precedent de pensii urmează să asigure păstrarea informațiilor referitoare la activul personal al participantului și după transferarea acestora acestora la un alt fond, or, în aceste condiții nu este clară necesitatea dublării stocării acestei informații atât de către administratorul fondului precedent de pensii, care odată cu transmiterea informației și-a atins scopul pentru care au fost colectate datele caracter personal ale participantului la fondul de pensii, cât și de noul fond de pensii. Coroborat speței examinate, urmează a fi remarcate revederile art. 4 alin. (l) lit. e) din Legea privind protecția datelor cu caracter personal, potrivit cărora datele cu caracter personal care fac obiectul prelucrării trebuie să fie stocate într-o formă care să permită identificarea subiecților datelor cu caracter personal pe o perioadă care nu va depăși durata necesară atingerii scopurilor pentru care sînt colectate ulterior prelucrate [...]</p> <p>Prin urmare, CNPDCP susține propunerile sale expuse anterior și recomandă revizuirea art. 16 alin. (9), spre exemplu prin substituirea textului „care a fost transferat la un alt fond până la atingerea vârstei de pensionare a acestuia” cu sintagma „până la transferarea la un alt fond”.</p>	<p>micșorării plafonului.</p> <p>Cu referire la completarea notei informative menționăm că în art.30 și Anexa nr.1 din Legea 100/2017 este indicat expres conținutul notei informative.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul se exclude.</p>
---	--	--	-----------	---	--

<p>Articolul 17. Dreptul la pensie</p> <p>(3) Pensia facultativă se supune reglementărilor legale aferente impozitării pensiilor și executării silite.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>18</p>	<p>Potrivit normei precitate, pensia facultativă se supune impozitării, ceea ce contravine prevederilor Codului fiscal, care nu conține reglementări exprese referitoare la impozitarea pensiilor nestatale. Mai mult, conform art.68 din Codul fiscal, <i>"venitul fondului nestatal de pensii nu este supus impozitării, însă orice plăți efectuate din acest fond se includ în venitul brut al beneficiarului."</i></p> <p>Acest fapt poate admite impedimente în aplicarea corectă a normei și crea premise pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei <i>"convenabile"</i> care se va aplica într-o situație concretă, astfel existând riscul ca impozitarea să fie aplicată discreționar și în dependență de scopul și interesul urmărit.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Excluderea art.17 alin.(3) din proiect, or potrivit Codului fiscal, relațiile privind impozitele și taxele fiscale se reglementează de legislația fiscală.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul se exclude.</p>
<p>Articolul 18. Excepții</p> <p>Se exceptează de la prevederile art. 17 situațiile în care:</p> <p>a) participantul nu îndeplinește una dintre condițiile prevăzute la art. 17 alin. (2) lit. b) și c) – caz în care primește suma existentă în contul său ca plată unică sau ca plăți eşalonate în rate pe o durată de maximum 5 ani, la preferință;</p> <p>b) participantul beneficiază de pensie de dizabilitate pentru afecțiuni care nu mai permit reluarea activității – caz în care poate obține:</p> <p>1) suma existentă în contul său ca plată unică sau ca plăți eşalonate în rate pe o durată de maximum 5 ani, la preferință, dacă nu îndeplinește condiția prevăzută la art. 17 alin. (2) lit. c);</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>19</p>	<p>La art. 18, alineatul unic se va diviza mai întâi în puncte însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză, iar, la rândul lor, punctele se vor diviza în litere, în conformitate cu art. 51 alin. (6) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p>	<p>Se acceptă.</p>

<p>2) o pensie facultativă ale cărei condiții și termene sînt stabilite prin legislația privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor facultative, dacă îndeplinește condiția prevăzută la art. 17 alin. (2) lit. c);</p> <p>c) decesul participantului a survenit înainte de depunerea cererii pentru obținerea unei pensii facultative – caz în care suma din cont se plătește beneficiarilor în condițiile și în cuantumul stabilite prin contractul individual de aderare;</p> <p>d) decesul participantului a survenit după acordarea dreptului la pensia facultativă – caz în care sumele aferente se plătesc către persoana nominalizată de participant;</p> <p>e) decesul participantului a survenit după acordarea dreptului la pensia facultativă și acesta nu a ales un tip de pensie facultativă cu componenta de supraviețuitor – caz în care sumele aferente se plătesc beneficiarilor.</p>				<p>Articolul 19. Pensia facultativă</p> <p>(4) Anuitate viageră poate fi:</p> <p>b) anuitate viageră pentru o singură persoană plus perioada certă – plata lunară a unei sume fixe datorată și efectuată pînă la decesul participantului sau pînă la expirarea perioadei prevăzute în contractul de furnizare a unei pensii facultative;</p> <p>c) anuitate viageră cu componentă de supraviețuitor – plata lunară a unei</p>
<p>Comentariu.</p> <p>Conform art.6 pct.4 din Directiva 2016/2341 „pensii” înseamnă prestațiile plătite la pensionare sau în perspectiva pensionării sau, atunci cînd sunt complementare acestor indemnizații și oferite cu titlu accesoriu, sub forma plăților în caz de deces, invaliditate sau încetarea activității ori sub formă de ajutoare bănești sau servicii în caz de boală, sărăcie sau deces. Pentru a facilita securitatea financiară după pensionare, aceste prestații pot lua forma unei rente viagere, unei rente temporare, unei sume forfetare sau forma oricărei combinații dintre acestea.</p> <p>Toate aceste forme de plată a pensiei se încadrează în anuitate viageră deoarece</p>	<p>La art. 19 alin. (4):</p> <p>lit. b) (anuitate viageră pentru o singură persoană <i>plus perioada certă</i> – plata lunară a unei sume fixe datorată și efectuată pînă la decesul participantului sau pînă la expirarea perioadei prevăzute în contractul de furnizare a unei pensii facultative) se va examina suplimentar. Din titlu ar rezulta că anuitatea se va achita pe viață participantului și după decesul acestuia, pe un termen determinat, unei persoane nominalizate de acesta. Totuși formularea înțelesului acestui tip de anuitate lasă loc pentru interpretări, or conjuncția „sau” se utilizează în cazul în care anumite condiții trebuie întrunite alternativ, dar nu cumulativ. la lit. c), considerăm excesiv de a reglementa în lege care sunt persoanele care vor avea dreptul de a primi anuitatea dată după decesul</p>	20	<p>Ministerul Justiției</p>	

sume fixe datorată și efectuată participantului până la decesul acestuia, iar după decesul acestuia, datorată și efectuată soțului supraviețuitor pe durata vieții și copiilor minori până la majorat.			participantului, căci acestea urmează a fi stabilite în contract. În plus, acest fapt rezultă și din art. 18 lit. d) (decesul participantului a survenit după acordarea dreptului la pensia facultativă – caz în care sumele aferente se plătesc către persoana nominalizată de participant).	se achită până la decesul participantului, cu anumite specificări/diferențe. (În esență sunt produse de pensii). Similar aceiași formulare se regăsește în proiectul Legii din România care va stabili modul de plată a pensiilor private. Menționăm, că termenul de plată a pensiei, mărimea acesteia și forma conform art.19 din proiect se stabilește la momentul pensionării în baza calculelor actuariale, în funcție de suma acumulată (Asociația actuarilor din Moldova nu a înaintat obiecții la acest capitol). La momentul pensionării nu poate fi stabilită perioada de viață a beneficiarului, respectiv, în contractul de furnizare a pensiei facultative (care se va încheia la acel moment) se va stabili și o perioadă certă de plată a pensiei în caz că suma acumulată permite acest fapt, și beneficiarul decedează înainte de acest termen. Și invers în cazul în care, beneficiarul supraviețuiește mai mult decât termenul în care se plătește pensia conform contractului de furnizare a pensiei (suma acumulată nu este suficientă) administratorul trebuie achitate pensia din mijloacele proprii. Astfel, toate detaliile privind modul de plată a pensiilor se vor expune într-o lege specială.
Articolul 22. Reguli de investire (1) Cu respectarea principiilor de investire stabilite de art. 20, administratorul investește activele unui fond de pensii precum și activele care acoperă provizioanele tehnice, în: a) categoriile de active menționate la art. 112 alin.(1) pct.1)–3) din Legea nr.171/2012 privind piața de capital – până la 70% din valoarea totală a activelor fondului de pensii; b) valori mobiliare și instrumente ale	Consiliul Concurenței	21	În conformitate cu prevederile art. 22 alin. (1) din proiect, administratorul fondului de pensii facultative investește activele unui fond de pensii precum și activele care acoperă provizioanele tehnice în categoriile prestabilite de valori mobiliare și instrumente ale pieței monetare prevăzute la lit. a) - î) al alin. (1) art. 22 din proiect cu respectarea a cuantumurilor maxime de investire pentru fiecare categorie de valori mobiliare și instrumente ale pieței monetare. Menționăm că, investirea de către administrator a activelor fondurilor de pensii	Comentariu Categoriile de active și limitele de investiții au fost stabilite în concordanță cu art.19 din Directiva 2016/2341 (IORP). Opinăm, că limite de investiții sunt stabilite pentru toți participanții pieței financiare (de capital, bancar sau asigurări) care investesc surse financiare atrase de la populație (art.32 din Legea 407/2006, art.112 din Legea 171/2012, art.55 din Legea 202/2017).

<p>pieței monetare tranzacționate în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare sau în afara pieței reglementate, în mărime de până la 30% din valoarea activelor fondului de pensii;</p> <p>c) instrumente ale pieței monetare, conturi curente și conturi de depozit în lei la bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei, fără să depășească 40% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;....</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>22</p>	<p>precum și a activelor care acoperă provizioanele tehnice în categoriile și cuantumul prestate la art. 22 alin. (1) din proiect ar putea fi interpretat ca o condiție discriminatorie, având în vedere că pentru alte entități care activează pe piețele reglementate nu au asemenea reguli obligatorii de investire a activelor.</p> <p>Norma instituie competențe pentru Comisia Națională de a micșora procentul maxim al activelor, însă nu stabilește mecanismul aplicabil în acest sens, care prevede cazurile în care se va recurge la micșorarea procentului respectiv.</p> <p>Astfel, formularea de o manieră ambiguă a atribuțiilor Comisiei Naționale în acest caz, determină posibilitatea interpretării diferite de către responsabilii în situații diferite și în dependență de scopul/interesul urmărit.</p> <p>Pericolul coruptibil în acest caz constă în faptul că persoanelor responsabile din cadrul Comisiei Naționale înzestrați cu asemenea atribuții vor deține discreții exagerate, iar administratorul va fi nevoit să ofere remunerații ilicite pentru a se "proteja" de efectele considerabile pe care aceste discreții le pot avea asupra lor.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Completarea proiectului cu norme care prevăd modalitatea de micșorare a procentului maxim al activelor care poate fi investit în categoriile de active.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Fondurile de pensii sunt instituții cu scop social, care oferă servicii financiare. Având în vedere scopul acestor fonduri – oferirea unei pensii suplimentare, precum și perioada de contribuție (cca 20 ani), investirea în mod prudent a activelor acumulate este un moment crucial.</p> <p>Astfel, conform Directivei 2016/2341 "Politica de investiții a unei IOR reprezintă un factor decisiv atât pentru securitatea, cât și pentru sustenabilitatea economică pe termen lung a schemelor de pensii ocupaționale."</p> <p>Menționăm, că cotele maxime a investițiilor sunt conforme cu cerințele art.19 din aceeași Directivă. Totodată, 19 alin.(7) stabilește "Dispozițiile alineatului (6) nu aduc atingere dreptului statelor membre de a impune aplicarea în cazul IOR înregistrate sau autorizate pe teritoriul lor a unor reguli de investire mai stricte, inclusiv cu titlu individual, dacă aceasta se justifică din punct de vedere prudential, în special cu privire la pasivele contractate de IOR."</p> <p>Respectiv, alin.(8) se modifică: "(8) Comisia Națională, prin deciziile sale, dacă aceasta se justifică din punct de vedere prudential, poate micșora procentul maxim al activelor care poate</p>
--	---	-----------	---	--

				<p><i>fi investit în categoriile de active stabilite de prezentul articol. Alte prevederi cu privire la categoriile de active în care se va investi și ponderea maximă a investițiilor pentru fiecare categorie se stabilesc prin actele normative ale Comisiei Naționale.”</i></p> <p>În proiectul de lege este stabilit plafonul maxim, iar în funcție de tendințele de dezvoltare a pieței de capital, în scopul investirii prudente, CNPF prin Hotărâri va stabili limita concretă de investire în anumite active. Aceasta este și practica altor state, de exemplu: România, Macedonia, Polonia, Ucraina, Estonia.</p>
<p>Articolul 23. Interdicții de investire</p> <p>(2) Activele fondului de pensii nu pot constitui garanții și nu pot fi utilizate pentru acordarea de credite sau împrumuturi, sub sancțiunea nulității.</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	23	<p>La art. 23 alin. (2) se va corela cu art. 13 alin. (3), în scopul excluderii paralelismelor de reglementare. Propunerea dată se referă și la art. 54 alin. (1) și (7).</p>	<p>Comentariu</p> <p>Situațiile sunt diferite. Astfel, art.13 alin.(3) se referă la activul personal din contul individual al participantului (mijloace bănești acumulate în contul participantului), iar art.23 alin.(2) se referă la activele fondului (valori mobiliare și alte instrumente financiare). Cu referire la art. art. 54 alin. (1) și (7), normele sunt preluate din Directiva 2016/2341 (IORP).</p>
<p>Articolul 24. Evaluarea activelor</p> <p>(6) Administratorul este obligat să publice valoarea unității de fond pentru fiecare fond de pensii administrat pe pagina web proprie în fiecare zi în care s-a efectuat evaluarea conform prevederilor prezentei legi și actelor normative ale Comisiei Naționale.</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	24	<p>La art. 24 alin. (7) se va revede în partea ce ține de utilizarea cuvintelor „în fiecare zi în care s-a efectuat evaluarea”, pentru certitudinea reglementării, deoarece ar rezulta că valoarea unității de fond se publică doar când este evaluată. Opinăm că informația privind valoarea unității de fond pentru fiecare fond de pensii trebuie să fie disponibilă pe pagina web a administratorului (a se vedea art. 28 alin. (4) din proiect).</p>	<p>Comentariu</p> <p>Valoarea unității de fond se calculează și se publică doar în baza activelor evaluate. Adică după fiecare evaluare a activelor, valoarea unității de fond va fi publicată pe pagina web a administratorului și care va fi în vigoare până la următoarea evaluare a activelor (periodicitatea evaluării activelor va fi stabilită în actele normative secundare). În caz contrar, valoarea unității de fond nu va corespunde prețului de piață, astfel, fiind duși în eroare participanții.</p>
<p>Articolul 26. Reguli de conduită și restricții</p> <p>(1) În cadrul desfășurării activității, administratorul trebuie să respecte următoarele reguli de conduită:</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	25	<p>Obiectii:</p> <p>Conform normelor formulate, activitatea administratorului, atribuțiile și activitățile desfășurate de depozitar, calculul provizioanelor tehnice și ratele maxime ale</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Cuvintele <i>”în conformitate cu legislația aplicabilă”</i> s-au substituit cu <i>”prezența legii și actele normative ale Comisiei</i></p>

<p>a) să acționeze conștiincios, riguros și în conformitate cu legislația aplicabilă, standardele profesionale și în interesul participanților și beneficiarilor fondurilor pe care le administrează;</p>		<p>dobânzii utilizate se realizează cu respectarea unor acte normative.</p> <p>În acest sens, normele precitate conțin trimiteri defectuoase, fiind utilizate expresiile de genul <i>"în conformitate cu legislația aplicabilă"</i> și <i>"în conformitate cu legislația"</i>, fapt ce va crea incertitudine la aplicare în acest sens.</p> <p>Or, trimiterea într-un act normativ la un alt act normativ se face prin precizarea categoriei juridice a acestuia, a numărului sau, a titlului și a datei publicării celui act sau domeniului reglementat pentru a exclude, astfel, orice confuzie.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Concretizarea trimiterii, astfel încât prezenta lege să reglementeze clar și fără echivoc soluționarea conflictelor de norme cu aceeași putere juridică (se recomandă substituirea cuvintelor <i>"în conformitate cu legislația aplicabilă"</i> și <i>"în conformitate cu legislația"</i>, prin indicarea actului normativ concret în domeniul reglementat)</p>	<p><i>Naționale"</i>.</p>
<p>Articolul 27. Cerințe privind adecvarea capitalului</p> <p>(2) Capitalul social minim al administratorului reprezentat de o entitate reglementată din sectorul financiar se completează, dacă este cazul, la nivelul minim cumulat, impus pentru desășurarea ambelor genuri de activitate.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>Obiecții:</p> <p>Conform noimei analizate, capitalul social minim al administratorului reprezentat de o entitate reglementată din sectorul financiar se completează, dacă este cazul, la nivelul minim cumulat, impus pentru desășurarea ambelor genuri de activitate.</p> <p>Astfel, formularea utilizată în textul proiectului de lege de genul <i>"dacă este cazul, la nivelul minim cumulat, impus pentru desășurarea ambelor activități"</i> are sens neclar și astfel va permite interpretări abuzive, nefiind în măsură să determine propriu zis cerința privind adecvarea capitalului minim necesar pentru administrarea de fonduri de pensii facultative. De altfel, în art.27 alin.(1) din proiect este prevăzut că capitalul social minim necesar pentru administrarea de fonduri de pensii facultative va constitui cel puțin echivalentul în lei a 125000 euro. Prin urmare,</p>	<p>Comentariu</p> <p>Art.27 alin.(2) din lege stabilește "Capitalul social minim al administratorului reprezentat de o entitate reglementată din sectorul financiar se completează, dacă este cazul, la nivelul minim cumulat, impus pentru desășurarea ambelor genuri de activitate."</p> <p>Conform art.2 din proiect entitate reglementată din sectorul financiar e definită: asigurator (reasigurator), societate de administrare fiduciară a investițiilor sau societate de administrare a investițiilor licențiate, conform legislației care reglementează domeniile în care activează. De menționat, că față de toate aceste entități de către legislația aplicabilă domeniului în care activează sunt stabilite cerințe de capital (art.22 din</p>

<p>Articolul 29. Cerințe față de persoanele care gestionează activitatea administratorului</p> <p>(1) În scopul asigurării unei administrări corecte și prudente a fondurilor de pensii, fiecare dintre persoanele care gestionează activitatea administratorului trebuie să dispună, de o bună reputație, de calificări, cunoștințe și experiență adecvate naturii și complexității activității administratorului și responsabilităților încredințate, conform următoarelor cerințe:</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>capitalul social minim al administratorului reprezentat de o entitate reglementată din sectorul financiar se completează, dacă este cazul, până la suma indicată mai sus.</p> <p>Interpretările multiple posibile ale acestei norme, vor cauza adoptarea de comportamente diferite din partea instituțiilor financiare, eventual neconforme cu intențiile urmărite prin statuarea acestei responsabilități.</p> <p>Recomandări:</p> <p>De a substitui textul „la nivelul minim cumulat, impus pentru desfășurarea ambelor genuri de activitate” cu textul „la nivelul prevăzut la alin.(1) prin subscriere și vărsare integrală, exclusiv în numerar, la momentul autorizării de administrare, într-un cont provizoriu deschis la o bancă comercială licențiată de Banca Națională a Moldovei</p>	<p>Legea nr.2/2020; art.22 din Legea 407/2006; art.38 din Legea 171/2012).</p> <p>Prin urmare, aceste entități pentru a desfășura și activitatea de administrare a fondurilor de pensii urmează să-și suplonească mărimea capitalului social până la nivelul minim impus pentru desfășurarea ambelor tipuri de activități (în caz că capitalul social efectiv deținut nu acoperă, suplimentar celui deținut pentru activitatea de bază, și cele 125000 stabilite conform prezentei legi).</p>
		<p>Obiectii:</p> <p>Conform normelor precitate, o cerință necesară pe care trebuie să aibă persoanele care gestionează activitatea administratorului în scopul asigurării unei administrări corecte și prudente a fondurilor de pensii, precum și persoanele abilitate ale prestatorilor de servicii pentru efectuarea acti vităților și/sau funcțiilor delegate, este buna reputație, calificările profesionale și experiența necesară. Astfel, expresia utilizată de genul „ o bună reputație” are un sens confuz, nefiind suficient de clar categoria de informații care se încadrează în termenul dat, și anume ce condiții sunt necesare pentru a întruni această calificare „o bună reputație”.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Excluderea cuvintelor “de o bună reputație”</p>	<p>Comentarii:</p> <p>Aceste norme sunt conforme cu art.22 alin.(1) lit.b) din Directiva 2016/2341. În acest context, Directiva în alin. (3) din același articol stabilește: “În cazul în care un stat membru de origine prevede obligația ca persoanele menționate la alineatul (1) să aducă dovada bunei reputații, a inexistenței unui faliment anterior sau ambele condiții, respectivul stat membru acceptă ca dovadă suficientă din partea resortisanților unui alt stat membru prezentarea unui extras din cazierul judiciar din acel stat membru sau, în absența unui cazier judiciar în statul membru în cauză, a unui document echivalent, din care să rezulte că aceste cerințe au fost îndeplinite, eliberat de o autoritate judiciară sau administrativă competentă fie din statul membru al cărui resortisant este persoana în cauză, fie din statul membru de origine.”.</p> <p>Astfel, CNPF în actele normative secundare va stabili lista documentelor</p>

				<p>care urmează a fi prezentată confirmarea corespunderii persoanelor care gestionează activitatea administratorului cerințelor legii, ținând cont de prevederile menționate supra din Directiva 2016/2341.</p> <p>Urmează de menționat, că pentru toți participanții la piața financiară bancară-nebancară sunt stabilite cerințe similare (art.43 din Legea 202/2017 privind activitatea băncilor, art.39 din Legea 171/2012 privind piața de capital, art.29¹ din Legea 407/2006 cu privire la asigurări), acesta fiind și condițiile acquis-ului comunitar.</p>
<p>Articolul 29. Cerințe față de persoanele care gestionează activitatea administratorului</p> <p>alin.(1) lit.c) să nu fi fost condamnate printr-o sentință rămasă definitivă pentru infracțiuni în legătură cu activitatea desfășurată sau pentru fapte de corupție, de spălare de bani, pentru infracțiuni contra patrimoniului, pentru abuz, luare sau dare de mită, fals și uz de fals, deturnare de fonduri, evaziune fiscală ori alte fapte de natură să conducă la concluzia că nu sînt create premisele necesare pentru asigurarea unei gestiuni corecte și prudente a administratorului;</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>28</p>	<p>Obiecții:</p> <p>Analizând normele precitate, acestea conțin prevederi ce vor admite interpretări abuzive la aplicare referitor la faptele de natură să conducă la concluzia că nu sunt create premisele necesare pentru asigurarea unei gestiuni corecte și prudente a administratorului/societății de pensii. Prin urmare, în proiect nu este specificat expres care sunt aceste fapte, încălcarea cărora poate duce la o gestiune incorectă și imprudentă a administratorului/societății de pensii.</p> <p>Mai mult, proiectul conține trimiteri defectuoase, fiind utilizat la art.38 alin.(17) din proiect expresia "<i>cerințele prudentiale stabilite de prezenta lege</i>", fapt ce va crea incertitudine la aplicare, iar ca urmare la stabilirea faptelor de natură să conducă la concluzia că nu sunt create premisele necesare pentru asigurarea unei gestiuni corecte și prudente a administratorului/societății de pensii.</p> <p>Astfel, în situația în care nu se va face o referință clară a normei în cauză, va exista pericolul interpretării și aplicării discreționare a conținutului acesteia.</p> <p>Caracterul lacunar al proiectului va face imposibilă tragerea la răspundere a factorilor de decizie, care la implementare vor</p>	<p>Comentariu:</p> <p>Administrarea corectă și prudentă a administratorului/fondurilor de pensii trebuie să asigure garantarea unui nivel înalt de securitate pentru toți viitorii beneficiari de pensii prin impunerea unor reguli riguroase de supraveghere.</p> <p>Directiva 2016/2341 stabilește sfera supravegherii prudentiale (art.46), care, în prezentul proiect de lege se materializează prin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none">- Condiții de funcționare a administratorului, inclusiv sistemul de guvernanță (capitolul V);- Norme de prudență financiară (provizioane tehnice; fonduri proprii; marja de solvabilitate minimă și disponibilă) (Capitolul X);- Regulile de investire și gestionare a investițiilor (Capitolul IV);- Obligații de raportare și transparență (capitolul IX). <p>Astfel, administrarea corectă și prudentă implică în sine respectarea cerințelor prudentiale stabilite de Lege, aceasta fiind și condiția deținerii licenței.</p> <p>De menționat că norme similare sunt stabilite și pentru alți participanți pe piața financiară: asigurări, piața de capital,</p>

<p>Articolul 29. Cerințe față de persoanele care gestionează activitatea administratorului</p> <p>(7) Comisia Națională este în drept să refuze aprobarea persoanelor care gestionează activitatea administratorului, dacă:</p> <p>b) există motive obiective și demonstrabile că persoanele propuse ar putea să nu asigure o administrare corectă și prudentă a administratorului;</p>		<p>conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare, și deci astfel, va perpetua săvârșirea abuzurilor de serviciu.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Completarea proiectului cu prevederi clare privind cerințele prudențiale care necesită a fi respectate pentru a asigura o gestiune corectă și prudentă a administratorului/societății de pensii.</p>	bănci.
	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>Obiecții:</p> <p>Astfel, Comisia Națională este în drept de a respinge cererea de eliberare a licenței, în cazul în care consideră că există motive obiective și demonstrabile că persoanele care gestionează activitatea administratorului ar putea să nu asigure o administrare corectă și prudentă a administratorului.</p> <p>Analizând norme precitată, se atestă că aceasta posedă un vădit potențial coruptibil, datorită faptului că acordă un spectru larg de atribuții discreționare personalului autorizat cu dreptul de a elibera licența de administrare a fondurilor de pensii facultative, de a respinge cererea dacă există „<i>motive obiective și demonstrabile</i>”.</p> <p>Formarea neclară a atribuțiilor Comisiei generează posibilitatea alegerii de către responsabilii a interpretării cele mai convenabile a atribuțiilor sale, deoarece norma propusă prin proiect nu relevă nici într-un fel care anume motive se vor include în această categorie, determinarea acestui fapt aparent fiind lăsată la discreția Comisiei.</p> <p>Prin urmare, lipsa unor criterii clare și exhaustive a procedurii de respingere a cererii, vor crea oportunități de corupție în temeiul unor atitudini subiective, eventual ca urmare a unor acte de protecționism, iar acest fapt va face imposibilă tragerea la răspundere a factorilor de decizie, care la implementare vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare, și deci astfel, va perpetua săvârșirea abuzurilor de serviciu și altor manifestări de corupție</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Litera b) din alineatul (7) se exclude.</p>

<p>Articolul 34. Finanțarea activității administratorului</p> <p>(2) Comisionul de administrare se constituie prin:</p> <p>a) deducerea unui quantum din contribuțiile plătite, dar nu mai mult de 4%, cu condiția ca această deducere să fie făcută înainte de convertirea contribuțiilor în unități de fond;</p> <p>b) deducerea unui procent din activul net al fondului de pensii, dar nu mai mult de 2,5% anual, stabilit prin prospectul planului de pensii facultative.</p> <p>(3) Comisionul de transfer reprezintă suma suportată de participant în cazul în care transferul la alt administrator se realizează mai devreme de 3 ani de la aderarea la fondul de pensii precedent, limita maximă a comisionului nedepășind 5% din valoarea activului personal transferat.</p>	<p>Consiliul Concurenței</p>	<p>30</p>	<p>Recomandări:</p> <p>Excluderea art.29 alin.(7) lit.b) din proiectul de lege.</p> <p>Cu referire la art. 34 din proiect, alin. (2) și (3) stabilește quantumul maximal comisioanelor de administrare și de transfer, percepute de administratorii fondurilor de pensii, fără a fi expres prevăzută posibilitatea administratorilor fondurilor de pensii de aprobare a quantumului concret, respectiv propunem completarea alin. (1) art. 34 din proiect în sensul stabilirii exprese a posibilității administratorul de a aproba și de a percepe comisioanele propuse, asigurând astfel previzibilitate și interpretare fără echivoc a actului normativ.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Informația privind quantumul taxelor și comisioanelor este parte integrantă a prospectului planului de pensii, care este elaborat, respectiv, aprobat de către administrator (a se vedea art.5 alin.(2), art.6 alin.(1) lit.k), art.34 alin.(1)).</p>
<p>Articolul 35. Externalizarea</p> <p>(5) Prestatorul de servicii trebuie să dispună de toate resursele necesare pentru îndeplinirea corectă, calificată și eficientă a activităților și/sau funcțiilor-cheie. Persoanele abilitate ale prestatorilor de servicii trebuie să aibă o bună reputație și calificările profesionale și experiența necesară stabilite de prezenta lege pentru efectuarea activităților și/sau funcțiilor-cheie delegate.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>31</p>	<p>Obiectii:</p> <p>Conform normelor precitate, o cerință necesară pe care trebuie să aibă persoanele care gestionează activitatea administratorului în scopul asigurării unei administrări corecte și prudente a fondurilor de pensii, precum și persoanele abilitate ale prestatorilor de servicii pentru efectuarea activităților și/sau funcțiilor-cheie delegate, este buna reputație, calificările profesionale și experiența necesară. Astfel, expresia utilizată de genul „o bună reputație” are un sens confuz, nefiind suficient de clar categoria de informații care se încadrează în termenul dat, și anume ce condiții sunt necesare pentru a întruni această calificare „o bună reputație”.</p>	<p>A se vedea comentariul de la pct.27</p>

<p>Articolul 37. Cerințe față de acționarii societății de pensii. Participații calificate</p> <p>(4) Persoana fizică fondator al societății de pensii trebuie să corespundă următoarelor cerințe:</p> <p>b) nu a fost condamnată printr-o sentință rămasă definitivă pentru infracțiuni în legătură cu activitatea desfășurată sau pentru fapte de corupție, de spălare de bani, pentru infracțiuni contra patrimoniului, pentru abuz, luare sau dare de mită, fals și uz de fals, deturnare de fonduri, evaziune fiscală ori alte fapte de natură să conducă la concluzia că nu sînt create premisele necesare pentru asigurarea unei gestiuni corecte și prudente a societății de pensii.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>32</p>	<p>Recomandări:</p> <p>Excluderea cuvintelor "de o bună reputație".</p> <p>Obiectii:</p> <p>Analizând normele precitate, acestea conțin prevederi ce vor admite interpretări abuzive la aplicare referitor la faptele de natură să conducă la concluzia că nu sunt create premisele necesare pentru asigurarea unei gestiuni corecte și prudente a administratorului/societății de pensii. Prin urmare, în proiect nu este specificat expres care sunt aceste fapte, încălcarea căreia poate duce la o gestiune incorectă și imprudentă a administratorului/societății de pensii.</p> <p>Mai mult, proiectul conține trimiteri defectuoase, fiind utilizat la art.38 alin.(17) din proiect expresia "<i>cerințele prudențiale stabilite de prezenta lege</i>", fapt ce va crea incertitudine la aplicare, iar ca urmare la stabilirea faptelor de natură să conducă la concluzia că nu sunt create premisele necesare pentru asigurarea unei gestiuni corecte și prudente a administratorului/societății de pensii.</p> <p>Astfel, în situația în care nu se va face o referință clară a normei în cauză, va exista pericolul interpretării și aplicării discreționare a conținutului acesteia.</p> <p>Caracterul lacunar al proiectului va face imposibilă tragerea la răspundere a factorilor de decizie, care la implementare vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare, și deci astfel, va perpetua săvârșirea abuzurilor de serviciu.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Completarea proiectului cu prevederi clare privind cerințele prudențiale care necesită a fi respectate pentru a asigura o gestiune corectă și prudentă a administratorului/societății de pensii.</p>	<p>A se vedea comentariul de la pct.28</p>
<p>Articolul 38. Obligația privind obținerea unei aprobări prealabile și restricții</p>	<p>Consiliul Concurenței</p>	<p>33</p>	<p>Unele obiecții din avizul Plenului Consiliului Concurenței menționate în sinteză ca drept acceptate nu se regăsesc în textul variantei</p>	<p>Comentariu</p> <p>Este o confuzie. Proiectul a fost completat după prima avizare, propoziția</p>

<p>(3) Fără avizul prealabil al Comisiei Naționale nicio persoană nu poate să dobândească, să majoreze sau să reducă, individual sau în comun cu persoanele cu care acționează în mod concertat, prin nicio modalitate, o cotă în capitalul social al societății de pensii asupra căreia au devenit incidente prevederile alin.(1). Dobândirea controlului, asupra societății de pensii ori asupra unei părți a unei sau mai multor societăți de pensii, se efectuează cu respectarea legislației în domeniul concurenței.</p>		<p style="text-align: center;">Centrul Național Anticorupție</p>	<p>definitivate a proiectului de lege. Se are în vedere obiecția de la art. 38 al proiectului, la care s-a propus completarea cu un nou alineat (2) după primul alineat în următoarea redacție: „(2) Dobândirea controlului, asupra societății de pensii ori asupra unei părți a unei sau mai multor societăți de pensii, se efectuează cu respectarea legislației în domeniul concurenței” și în continuare următoarelor alineatelor se va da o nouă numerotare.</p>	<p>fiind inclusă la alin.(2) la final.</p>
<p>(11) Termenul de vânzare a acțiunilor nou-emise de societatea de pensii nu va depăși 3 luni de la data expunerii acestora spre vânzare. Comisia Națională poate dispune prelungirea termenului stabilit de prezentul alineat. Prolungirea se dispune în scopul neadmiterii periclitării stabilității financiare sau în cazul în care există un interes public în a dispune prelungirea, sau a fost identificat, fără efectuarea unei evaluări prealabile de către Comisia Națională, un achizitor potențial al acțiunilor expuse spre vânzare, a cărui calitate este potrivită și adecvată și nu comportă suspiciuni întemeiate la momentul adoptării deciziei de prelungire.</p>		<p style="text-align: center;">34</p>	<p>Obiecții: Potrivit normei precitate, drept temei de prelungire a termenului de vânzare a acțiunilor nou-emise de societatea de pensii este și existența unui interes public în a dispune prelungirea. Expresia utilizată în acest sens de genul <i>”în cazul în care există un interes public”</i> este confuză și va admite interpretări abuzive, iar acest fapt poate admite periclitarea stabilității financiare. În acest sens, se invocă Hotărârea Curții Constituționale nr.22/27.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art.328 alin.(1) din Codul penal (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu) (sesizările nr.113g/2016 și nr.8g/2017), unde Curtea a subliniat la pct.80 că <i>„[...] că lipsa unor prevederi pentru evaluarea caracterului considerabil al urmărilor prejudiciabile cauzate intereselor publice deschide un teren larg arbitrarului, existând riscul ca acțiunile persoanei publice care depășesc limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, indiferent de gravitatea faptei săvârșite, să cadă sub incidența normei penale.”</i> De asemenea, conform aceluși Hotărâri, la pct.82 Curtea a reținut că <i>”[...] că lipsa unor</i></p>	<p>Comentariu: Normele sunt similare pentru toți participanții profesioniști care activează pe piața financiară bancară și non-bancară, și care gestionează mijloace bănești atrase de la populație (a se vedea art.29¹ alin.(6⁷) din Legea 407/2006 cu privire la asigurări, art.52 alin.(9) din Legea 202/2017 privind activitatea băncilor, art.40¹ alin.(8) din Legea nr.171/2012 privind piața de capital). Mai mult ca atât, stabilirea pentru societatea de pensii a unor condiții diferite în raport cu cele stabilite în actele legislative menționate supra ar duce la discriminarea entităților reglementate (astfel cum sunt definite în art. 2 din proiect) în procesul de desfășurare a activității de administrare a fondurilor de pensii.</p>

<p>(17) În cazul în care, în rezultatul emiterii deciziei de răscumpărare a acțiunilor nevândute și de reducere a capitalului social conform alin.(16), societatea de pensii nu se încadrează în cerințele prudențiale stabilite de</p>		<p><i>criterii clare, previzibile și accesibile pentru aprecierea urmărilor prejudiciabile ale infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) din Codul penal determină organele judiciare de a aprecia impactul concret al acțiunilor persoanelor publice asupra unei valori abstracte protejate de legea penală precum este "interesul public".</i></p> <p>Prin urmare, norma, în formula propusă prin proiect, poate admite interpretări abuzive la aplicare referitor la cazurile considerate ca fiind un interes public în a dispune prelungirea termenului enunțat supra.</p> <p>Coruptibilitatea normei analizate este intensificată și mai mult prin utilizarea expresiei "<i>nu comportă suspiciuni întemeiate</i>", nefiind clare în acest sens criteriile care stabilesc dacă calitatea unui achizitor potențial al acțiunilor expuse spre vânzare comportă suspiciuni sau nu și dacă aceste suspiciuni sunt întemeiate sau neîntemeiate la momentul adoptării deciziei de prelungire.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Revizuirea normelor propuse la art.38 alin.(5) astfel încât să fie stipulate clar și fără echivoc temeiurile de prelungire a termenului de vânzare a acțiunilor nou-emise de societatea de pensii.</p> <p>Revizuirea normelor propuse la art.38 alin.(5) astfel încât să fie reglementate clar criteriile, conform cărora se vor stabili dacă calitatea unui achizitor potențial al acțiunilor expuse spre vânzare comportă suspiciuni sau nu și dacă aceste suspiciuni sunt întemeiate sau neîntemeiate la momentul adoptării deciziei de prelungire.</p> <p>Obiectii:</p> <p>Analizând normele precitate, acestea conțin prevederi ce vor admite interpretări abuzive la aplicare referitor la faptele de natură să conducă la concluzia că nu sunt create premisele necesare pentru asigurarea unei</p>	<p>A se vedea comentariul de la pct. 28</p>
---	--	---	--

<p>prezenta lege, Comisia Națională retrace licența societății de pensii.</p>		<p>gestiuni corecte și prudente a administratorului/societății de pensii. Prin urmare, în proiect nu este specificat expres care sunt aceste fapte, încălcarea cărora poate duce la o gestiune incorectă și imprudentă a administratorului/societății de pensii.</p> <p>Mai mult, proiectul conține trimiteri defectuoase, fiind utilizat la art.38 alin.(17) din proiect expresia "<i>cerințele prudențiale stabilite de prezenta lege</i>", fapt ce va crea incertitudine la aplicare, iar ca urmare la stabilirea faptelor de natură să conducă la concluzia că nu sunt create premisele necesare pentru asigurarea unei gestiuni corecte și prudente a administratorului/societății de pensii.</p> <p>Astfel, în situația în care nu se va face o referință clară a normei în cauză, va exista pericolul interpretării și aplicării discreționare a conținutului acesteia.</p> <p>Caracterul lacunar al proiectului va face imposibilă tragerea la răspundere a factorilor de decizie, care la implementare vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare, și deci astfel, va perpetua săvârșirea abuzurilor de serviciu.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Completarea proiectului cu prevederi clare privind cerințele prudențiale care necesită a fi respectate pentru a asigura o gestiune corectă și prudentă a administratorului/societății de pensii.</p>
<p>Articolul 41. Eliberarea licenței</p> <p>(6) În cazul respingerii cererii de eliberare a licenței, Comisia Națională va informa în scris solicitantul și va comunica motivele de respingere a cererii .</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>35</p>
<p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul se expune în următoarea redacție: "(6) În cazul respingerii cererii de eliberare a licenței, Comisia Națională, în termenul stabilit la alin.(4), va informa în scris solicitantul, și va comunica motivele respingerii cererii."</p>		<p>Obiecții:</p> <p>Norma analizată este formulată confuz cu referire la termenul în care, în cazul respingerii cererii de eliberare a licenței, Comisia Națională va informa în scris solicitantul și va comunica motivele de respingere a licenței.</p> <p>Expresia utilizată în proiect de genul "<i>va informa în scris și va comunica motivele respingerii</i>" are un sens prea larg și nu exprimă cu exactitate termenul în care Comisia Națională este obligată să informeze</p>

			<p>solicitantul despre motivele respingerii cererii de eliberare a licenței.</p> <p>Astfel, lipsa unor termene clare va acorda persoanelor responsabile competența de a institui și de a stabili/prelungi termenele fără careva restricții sau obligații de a oferi o justificare clară pentru asemenea prelungiri.</p> <p>La aplicare, toate aceste deficiențe vor spori considerabil coruptibilitatea prevederilor, persoanelor responsabile de aplicare a procedurii respective</p> <p>Recomandări:</p> <p>Stabilirea termenului concret în care Comisia Națională este obligată să informeze solicitantul despre motivele respingerii cererii de eliberare a licenței (spre exemplu: se propune completarea art.41 alin.(6) cu textul "<i>în termen de X zile lucrătoare de la adoptarea deciziei de respingere.</i>").</p>		
<p>Articolul 46 Dispoziții generale</p> <p>(5) Numirea depozitarului face obiectul unui contract scris. Pe lângă alte clauze legate de serviciile prestate și procedurile care trebuie urmate de părțile contractuale, contractul reglementează fluxul informațiilor considerate necesare pentru a permite depozitarului să își îndeplinească funcțiile pentru fondurile de pensii pentru care a fost desemnat în calitate de depozitar, în conformitate cu prezenta lege.</p> <p>Comisia Națională prin actele sale normative stabilește conținutul minim al contractului de depozitare.</p>	Centrul Național Anticorupție	36	<p>Norma cuprinsă la art.47 alin. (5) prevede expres existența unui contract de depozitare, al cărui conținut minim este stabilit printr-un act normativ, aprobat de către Comisia Națională.</p> <p>Astfel, analizând per ansamblu textul formulat la art.2 din proiect, se atestă că acesta este reglementat lacunar, nu definește în înțelesul proiectului de lege expertizat termenul de "<i>contract de depozitare</i>". Pericolul de coruptibilitate în acest caz constă în apariția practicilor diverse de interpretare a termenului de "<i>contract de depozitare</i>", practici care pot fi abuzive.</p>	A se vedea comentariul de la pct.6	
<p>Articolul 48. Atribuțiile și activitățile desfășurate de depozitar</p> <p>(1) Activele fondului de pensii se încredințează depozitarului pentru păstrare, după cum urmează:</p> <p>1) pentru instrumentele financiare care pot fi păstrate în custodie, depozitarul:</p>	Centrul Național Anticorupție	37	<p>Obiectii:</p> <p>Conform normelor formulate, activitatea administratorului, atribuțiile și activitățile desfășurate de depozitar, calculul provizioanelor tehnice și ratele maxime ale dobânzii utilizate se realizează cu respectarea unor acte normative.</p> <p>În acest sens, normele precitate conțin</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Cuvintele " în conformitate cu legislația aplicabilă" se exclud sau, după caz, se substituie cu textul "în conformitate cu prezenta lege și actele normative ale Comisiei Naționale".</p>	

<p>...b) se asigură că toate instrumentele financiare care pot fi înregistrate într-un cont de instrumente financiare deschis în evidențele depozitarului sunt înregistrate în registrele depozitarului în conturi separate, deschise în numele fondului de pensii sau al administratorului care acționează în numele fondului, astfel încât să poată fi identificate clar în orice moment ca aparținând fondului de pensii în conformitate cu legislația aplicabilă;</p> <p>(4) Pe lângă atribuțiile prevăzute la alin. (1) și (2), depozitarul:</p> <p>d) se asigură că veniturile investiționale ale fondului de pensii sunt utilizate în conformitate cu legislația aplicabilă și cu prospectul planului de pensii;</p> <p>(4) Pe lângă atribuțiile prevăzute la alin. (1) și (2), depozitarul:</p> <p>c) se asigură că în tranzacțiile care implică activele fondului de pensii contravaloarea este achitată în contul fondului în termene uzuale;</p>		<p>trimiteri defectuoase, fiind utilizate expresiile de genul <i>"în conformitate cu legislația aplicabilă"</i> și <i>"în conformitate cu legislația"</i>, fapt ce va crea incertitudine la aplicare în acest sens.</p> <p>Or, trimiterea într-un act normativ la un alt act normativ se face prin precizarea categoriei juridice a acestuia, a numărului sau, a titlului și a datei publicării acelui act sau domeniului reglementat pentru a exclude, astfel, orice confuzie.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Concretizarea trimiterii, astfel încât prezenta lege să reglementeze clar și fără echivoc soluționarea conflictelor de norme cu aceeași putere juridică (se recomandă substituirea cuvintelor <i>"în conformitate cu legislația aplicabilă"</i> și <i>"în conformitate cu legislația"</i>, prin indicarea actului normativ concret în domeniul reglementat)</p> <p>Obiecții:</p> <p>În conținutul normei precitate nu este prevăzut un termen concret în limita căruia se achită contravaloarea în contul fondului de pensii. Astfel, lipsa unor termene concrete în acest sens poate admite situații în care acești termeni vor fi stabiliți la propria discreție de către depozitar. Or, depozitarul este acel care trebuie să se asigure că în tranzacțiile care implică activele fondului de pensii, contravaloarea a fost achitată în contul fondului în termenul stabilit.</p> <p>Respectiv, expresia <i>"în termene uzuale"</i> va lăsa loc de interpretări abuzive din partea depozitarului, iar ca urmare va apărea discreția excesivă de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Stabilirea unor termene concrete în care se impune achitarea în fondul de pensii a</p>	<p>Comentariu.</p> <p>Norma este preluată din art.35 alin.(1) lit.b) din Directiva 2016/2341. Având în vedere diversitatea de active în care poate investi fondul de pensii (art.22 din proiectul de Lege), nu pot fi stabilite în Lege termene concrete în care se va achita contravaloarea lor, deoarece termenul de achitare a contravalorii depinde și de procedura de înstrăinare, care este diferită (ca exemplu în cazul valorilor mobiliare tranzacționate la Bursa de Valori achitarea se face simultan cu decontarea valorilor mobiliare, în cazul altor valori mobiliare sau imobile termenul de achitare e stabilit în contractul de vânzare-cumpărare) . În orice caz, pentru înstrăinarea unui activ sau altui se va încheia contract de vânzare-cumpărare dintre administratorul fondului și cumpărătorul activului, în care se va stabili și termenul de achitare. Sarcina</p>
---	--	---	---

			contravalorii activelor.	depozitarului este de a supraveghea dacă contravaloarea activului vândut a fost transferată în contul fondului, în termenul stabilit în contract sau de legislație. Respectiv, nu depozitarul fondului decide termenul de achitare.
Articolul 50. Responsabilități (5) Depozitarul nu poate să invoce clauza de confidențialitate, prevăzută la alin.(4), în cazul solicitării informațiilor sau efectuării controalelor de către Comisia Națională, Banca Națională a Moldovei sau de către alte autorități abilitate.	Centrul Național Anticorupție	38	Obiecții: Expresia <i>"alte autorități abilitate"</i> este ambiguă și va permite interpretarea normei în vederea invocării clauzei de confidențialitate de către depozitar în cazul solicitării informațiilor de către o autoritate sau alta. Evidențiem că norma va permite neglijarea excepției instituite la art.50 alin.(5) al proiectului, conform căreia depozitarul nu poate să invoce clauza de confidențialitate, prevăzută la art.50 alin.(4), în cazul solicitării informațiilor sau efectuării controalelor de către alte autorități abilitate. Acest fapt va admite interpretări abuzive a normei, creând diferite impedimente la aplicarea legii. Recomandări: Textul <i>"alte autorități abilitate"</i> necesită a fi concretizată în vederea stabilirii exprese a autorităților ce pot fi considerate ca fiind abilitate de a solicita informații/efectua controale, în cazul cărora depozitarul nu poate să invoce clauza de confidențialitate.	Se acceptă. Cuvintele <i>"sau de către alte autorități abilitate"</i> se exclud.
Articolul 53. Auditul situațiilor financiare (4) Administratorul încheie cu entitatea de audit un contract de audit în scris care, pe lângă cerințele prevăzute de legislația civilă, va conține obiectivul și sfera de aplicare a auditului. (2) Auditorul este obligat să informeze Comisia Națională, în exercitarea atribuțiilor sale, despre orice acțiune frauduloasă comisă de persoanele care gestionează activitatea administratorului, precum și despre orice neregulă din administrarea și din efectuarea	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	39	La art. 53 și 60 din proiect, menționăm că orice operator de date cu caracter personal este obligat să se conformeze art. 29 și 30 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, care prevede expres obligația de a respecta confidențialitatea și securitatea datelor cu caracter personal de către toți operatorii din Republica Moldova. Faptul că, potrivit celor invocate de autor în tabelul de sinteză, Legea nr. 271/2017 privind auditul situațiilor financiare nu stabilește obligația pentru entitatea de audit/auditor privind respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal în cadrul efectuării controlului de audit, nu înseamnă că	Comentariu Legea privind auditul situațiilor financiare 271/2017 nu stabilește obligația pentru entitatea de audit/auditor privind respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal în cadrul efectuării controlului de audit. Totodată, art.2 definește "audit – auditul situațiilor financiare individuale sau al situațiilor financiare consolidate...". Iar, conform art.22 (1) din aceeași lege "Auditorul și entitatea de audit respectă confidențialitatea și secretul profesional privind informațiile referitoare la activitatea entității auditate, obținute în timpul exercitării auditului. Obligația de

<p>operațiunilor ce ar putea conduce la pierderi materiale pentru administrator și fondul de pensii.</p> <p>(3) Entitatea de audit poate fi contractată pentru un termen de maximum 3 ani consecutivi care nu poate fi prelungit.</p> <p>(4) Entitatea de audit și auditorul nu poate fi persoană afiliată angajatorului care contribuie la fondul de pensii ocupaționale, administratorului sau depozitarului.</p>		<p>acestea nu are obligația de a respecta securitatea și confidențialitatea datelor caracter personal care i-au devenit cunoscute în executarea atribuțiilor sale.</p> <p>În aceste condiții, CNPDCP în calitate de autoritate de protecție a datelor cu caracter personal, propune repetat ca art. 53 și 60 ale proiectului să fie completate cu un nou alineat care să prevadă clauze de asigurare a confidențialității și securității datelor cu caracter personal, în urma efectuării de către auditul extern a operațiunilor de control și respectiv a desemnării administratorului special de către Comisia Națională a Pieței Financiare.</p>	<p>a respecta confidențialitatea și secretul profesional rămâne în vigoare și după încetarea contractului de audit.”</p> <p>Respectiv, este inoportună stabilirea unor obligații suplimentare pentru auditor în proiectul de lege vizat.</p> <p>Cu atât mai mult, în cazul în care entitatea de audit este înregistrată în calitate de operator de date cu caracter personal, aceasta va fi obligată să respecte legislația aferentă protecției datelor cu caracter personal, inclusiv și în contextul art.1 alin.(5) din proiect care prevede <i>”În condițiile prezentei legi vor fi prelucrate date cu caracter personal strict necesare și neexcesive în raport cu scopul prestabilit, conform competențelor atribuite de lege, asigurându-se un nivel de securitate și confidențialitate adecvat în ceea ce privește riscurile prezentate de prelucrarea și caracterul informațiilor, conform principiilor stabilite de legislația privind protecția datelor cu caracter personal.”</i></p>
<p>Articolul 54. Informarea participanților</p> <p>(1) Administratorul informează anual fiecare participant despre situația contului personal și activitatea proprie prin punerea la dispoziția fiecărui participant a documentului cu informații-cheie – declarația de pensie.</p> <p>(7) Informațiile prevăzute în alin.(1) – (6) trebuie:</p> <p>a) să fie actualizate în mod regulat;</p> <p>b) să fie expuse în mod clar, ușor de înțeles și să nu ducă în eroare;</p> <p>c) să fie puse la dispoziția participanților și a beneficiarilor în mod gratuit, prin mijloace electronice, inclusiv pe un suport</p>	<p>40</p>	<p>La art. 23 alin. (2) se va corela cu art. 13 alin. (3), în scopul excluderii paralelismelor de reglementare. Propunerea dată se referă și la art. 54 alin. (1) și (7).</p>	<p>Comentariu</p> <p>Conținutul declarației de pensie a fost preluat din art.38-40 din Directiva 2016/2341.</p> <p>Totodată, persoana devine participant la fondul de pensii cu condiția consimțământului privind prelucrarea datelor cu caracter personal, administratorul la momentul încheierii contractului de aderare fiind responsabil de respectarea legislației în domeniul dat.</p> <p>Declarația de pensie este documentul care se prezintă anual fiecărui participant în mod individual și conține doar informația ce se referă la participantul respectiv (alte persoane nu au acces la acest document). Astfel, nu este oportună includerea în declarația de pensii a unei</p>

durabil sau pe pagina web a administratorului. Participanții primesc, la cerere, un exemplar pe hârtie în plus față de cel primit prin mijloace electronice.			La art. 54 alin. (3) cuvintele „este clar indicată” se vor revizui, întru uniformizarea stilului de expunere a dispozițiilor.	norme privind prelucrarea datelor cu caracter personal.
(3) Orice modificare semnificativă față de anul anterior a informațiilor conținute în declarația de pensie este clar indicată.				Se acceptă.
Articolul 55. Conținutul declarației de pensie Declarația de pensie conține cel puțin următoarele informații-cheie pentru participanți: (2) Declarația de pensie precizează de unde și cum pot fi obținute informații suplimentare, printre care: a) informații practice suplimentare cu privire la opțiunile de care dispun participanții în cadrul fondului de pensii; b) declarația privind principiile politicii de investiții, rapoartele anuale ale administratorului și fondului de pensii; c) dacă este cazul, informații privind ipotezele utilizate pentru sumele exprimate în anuități, în special în ceea ce privește rata anuității, tipul furnizorului și durata anuității.....	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	41	La art. 55 alin. (2) din proiect, în contextul celor remarcate de autor în tabelul de sinteză, atragem atenția că prin prisma art. 11 din proiect, aderarea la un fond de pensii se face în baza contractului, respectiv, în situația dată, prin prisma art. 5 alin. (5) lit. a) din Legea privind protecția datelor cu caracter personal, nu este necesar colectarea consimțământului subiectului de date cu caracter personal la prelucrarea datelor cu caracter personal. Totodată, art.12 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal, prevede obligația operatorului de a informa subiectul de date cu caracter personal în legătură cu prelucrarea datelor sale cu caracter personal. În această ordine de idei, reiterăm necesitatea completării art. 55 alin. (2) al proiectului, cu o nouă literă cu următorul conținut: <i>”informații privind prelucrarea datelor cu caracter personal și realizarea dreptului persoanelor în legătură cu această prelucrare ”.</i>	Comentariu Conform art.55 alin.(2) ”Declarația de pensie precizează de unde și cum pot fi obținute informații suplimentare, printre care....”. Astfel, informația din alin.(2) nu are caracter obligatoriu, și nu conține date cu caracter personal. Aceasta poate fi obținută suplimentar de către participant, din surse deschise precum pagina web a administratorului, sau adresând o solicitare suplimentară aceluiași administrator, despre care fapt va fi indicat în declarația de pensie.
	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	42	Sistemul de pensii din Republica Moldova este bazat pe schema pay-as-you-go, care presupune că contribuțiile persoanelor apte de muncă sunt utilizate pentru finanțarea plăților pentru pensionarii curenți. Asemenea sisteme sunt des întâlnite în statele membre ale Uniunii Europene, dar și în multe alte țări ale Europei Centrale și de Est. Spre deosebire de multe din aceste țări, acest prim pilon gestionat public încă nu este susținut de un al 11 pilon. Un al III-lea pilon care există și se	Se acceptă. Ținem să remarcăm că conform Acordului de Asociere RM-UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a transpune Directiva (UE) 2016/2341 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale (IORP).

		propune de perfecționat prin acest proiect de lege privind fondurile de pensii facultative urmează a fi examinat prin prisma oportunității acestuia la situația actuală de dezvoltare a țării noastre. Introducerea sistemului de multi-piloni necesită dezvoltarea capacităților de reglementare; dezvoltarea instituțiilor pieței financiare; dezvoltarea cunoștințelor financiare în societate, ceea ce este necesar pentru a înțelege natura sistemelor bazate pe contribuții și a sistemelor de pensii finanțate. Dezvoltarea pieței financiare trebuie să fie urmărită în continuare, inclusiv dezvoltarea fondurilor de investiții și a serviciilor gestionare a activelor pentru a satisface condițiile pentru implementarea sistemului de multi-piloni. Referitor la textul proiectului de lege: Fondul de pensii facultative și fondul de pensii ocupațional se propune de redat în capitole separate ale proiectului dat fiind faptul că acestea sunt noțiuni diferite și au particularități distincte.	<p>Mai mult ca atât, implementarea Pilonului III de pensii a avut loc în Republica Moldova încă în anul 1998, o dată cu adoptarea Legii nr. 329/1999 cu privire la fondurile nestatale de pensii. Prin proiectul dat se actualizează și se adaptează cadrul legal intern la normele și standardele europene.</p> <p>Comentariu Având în vedere că fondul de pensii ocupațional este un fond de pensii facultative, respectiv, acestuia se aplică aceleași norme și proceduri privind modul de organizare, funcționare, gestionare, reorganizare, și dizolvare, divizarea acestor tipuri de fonduri în capitole separate ar necesita redarea repetată a tuturor dispozițiilor din proiectul de lege ce se referă la fondurile de pensii facultative. În redacția propusă prin proiectul de lege toate prevederile ce se referă la fondurile de pensii facultative se aplică și fondurilor de pensii ocupaționale, iar, în caz că se face excepție de la norma generală se indică exhaustiv că prevederea se aplică doar fondurilor de pensii ocupaționale.</p> <p>Se acceptă. Cuvintele "în conformitate cu legislația" se exclud sau, după caz, se substituie cu textul "în conformitate cu actele normative ale Comisiei Naționale".</p>
Articolul 56. Provizioane tehnice (4) Calculul provizioanelor tehnice se efectuează și se certifică de către un actuar, în conformitate cu legislația, în baza metodelor actuariale stabilite prin actele normative ale Comisiei Naționale și cu respectarea următoarelor principii: 2) ratele maxime ale dobânzii	Centrul Național Anticorupție	43	<p>Obiectii: Conform normelor formulate, activitatea administratorului, atribuțiile și activitățile desfășurate de depozitar, calculul provizioanelor tehnice și ratele maxime ale dobânzii utilizate se realizează cu respectarea unor acte normative. În acest sens, normele precitate conțin trimiteri defectuoase, fiind utilizate expresiile</p>

utilizate se identifică prudent și se determină în conformitate cu legislația....			de genul "în conformitate cu legislația aplicabilă" și "în conformitate cu legislația", fapt ce va crea incertitudine la aplicare în acest sens. Or, trimiterea într-un act normativ la un alt act normativ se face prin precizarea categoriei juridice a acestuia, a numărului sau, a titlului și a datei publicării celui act sau domeniului reglementat pentru a exclude, astfel, orice confuzie. Recomandări: Concretizarea trimiterii, astfel încât prezenta lege să reglementeze clar și fără echivoc soluționarea conflictelor de norme cu aceeași putere juridică (se recomandă substituirea cuvintelor "în conformitate cu legislația aplicabilă" și "în conformitate cu legislația", prin indicarea actului normativ concret în domeniul reglementat)	
Articolul 60. Administrarea specială (1) În vederea efectuării unei supravegheri eficiente, inclusiv pentru realizarea unui complex de măsuri administrative, financiare, juridice, organizatorice având drept scop exercitarea răspunderii fiduciare de a păstra valoarea activelor fondurilor de pensii și de a limita pierderile în vederea protejării drepturilor participanților și/sau beneficiarilor, pentru eliminarea deficiențelor în activitatea administratorului și prevenirea stării de insolabilitate a administratorului și fondurilor de pensii administrate, Comisia Națională poate institui administrarea specială în următoarele cazuri: b) organele de conducere ale administratorului nu sînt capabile să asigure desfășurarea activității acestuia în conformitate cu normele de prudență, în special în legătură cu	Centrul Național Anticorupție	44	Obiectii: Potrivit normei precitate, Comisia Națională poate institui administrarea specială în cazul în care organele de conducere ale administratorului nu sunt capabile să asigure desfășurarea activității acestuia în conformitate cu normele de prudență. Astfel, autorul utilizează norme de blanchetă defectuoase de genul "în conformitate cu normele de prudență". În asemenea cazuri, normele date contribuie la apariția unor elemente cu risc de coruptibilitate cum ar fi: stabilirea discreționară a unor atribuții din partea Comisiei Naționale, impunerea unor cerințe arbitrare pentru unele organele de conducere ale administratorului, stabilirea unor criterii, termeni și reguli necorespunzătoare. Recomandări: Completarea proiectului cu norme care să prevadă expres normele de prudență, de către cine se verifică respectarea acestora și care sunt consecințele nerespectării în modul corespunzător.	Se acceptă. Cuvintele "în conformitate cu normele de prudență" se substituie cu textul "în conformitate cu prezenta lege și actele normative ale Comisiei Naționale".

conflictele ce dezorganizează activitatea administratorului, cu arestul, suspendarea din funcție a persoanelor care gestionează activitatea administratorului în cadrul unei cauze penale sau cu condamnarea acestora pentru infracțiunea comisă;				
Articolul 61. Interdicții (1) Este interzisă oferirea de daruri și servicii oricărei persoane fizice cu scopul de a o convinge să adere sau să rămână participant la un anumit fond de pensii ori, în cazul persoanei juridice, de a o determina să convingă sau să solicite salariaților sau să solicite salariaților săi să adere la un anumit fond de pensii.	Centrul Național Anticorupție	46	Obiecții: Art.61 alin.(1) din proiectul de lege stabilește interdicția de a oferi daruri oricărei persoane fizice cu scopul de a o convinge să adere sau să rămână participant la un anumit fond de pensii ori, în cazul persoanei juridice, de a o determina să convingă sau să solicite salariaților săi să adere la un anumit fond de pensii. Astfel, cuvintele "oferirea de daruri" în contextul proiectului posedă potențial coruptibil, dat fiind faptul că cuvântul "daruri" nu este reglementat de legislația națională, ceea ce îi conferă un sens echivoc și poate genera anumite confuzii la aplicare. Conform art.16 alin.(1) din Legea integrității nr.82/2017, "Pentru a evita apariția manifestărilor de corupție în activitatea entităților publice, conducătorilor acestora și agenților publici le este interzis să solicite sau să accepte cadouri [...]". Pericolul acestor factori de risc constă în faptul că, la aplicare, termenul utilizat poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului acestei norme, în dependență de interesul responsabililor de implementare, practici care pot fi abuzive de stabilire a regulilor convenabile propriilor interese. Recomandări: De a substitui cuvântul "daruri" cu cuvântul "cadouri".	Se acceptă.
Ministerul Economiei și Infrastructurii		47	Lipsă de obiecții și propuneri	
Agencia Servicii Publice		48	Lipsă de obiecții și propuneri	
Banca Națională a Moldovei		49	Nu a prezentat avizul	
Centrul de Armonizare a Legislației		50	Lipsă de obiecții și propuneri	

Rezultatul ședinței interinstituționale desfășurate prin mijloace electronice în perioada 14 aprilie – 18 mai 2020 (III)

Obiecții și propuneri de ordin general			
Articolul 1. Obiectul, domeniul de aplicare	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	I	Se acceptă.
<p>(1) Prezentă lege stabilește cadrul legal privind constituirea și funcționarea fondurilor de pensii facultative, ca parte a sistemului de asigurări cu pensii facultative, pe baza economiilor capitalizate individuale, stabilește cerințele față de organizarea, licențierea și activitățile desfășurate de administratori, norme privind depozitarea fondurilor de pensii facultative, precum și competențele de supraveghere a acestor entități de către Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare – Comisia Națională).</p> <p>(2) Prezentă lege se aplică persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova, persoanelor fizice și juridice străine și apatrizilor care prestează servicii ori desfășoară activități aferente creării și gestionării fondurilor de pensii facultative.</p> <p>(3) Prezentă lege nu se aplică:</p> <p>a) autorităților administrației publice centrale și locale sau altor instituții care administrează fonduri ce sprijină sistemele de asigurări sociale, inclusiv sistemele ce asigură alte categorii de pensii, sub formă de drepturi bănești (prestații în numerar în legătură cu atingerea vârstei de pensionare), ale căror stabilire și plată sînt garantate prin lege de către stat, potrivit Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii;</p> <p>b) angajatorilor care constituie</p>		<p>La art. 1 de completat cu un alineat nou care să reglementeze că, fondurile de pensii facultative funcționează și se administrează separat de bugetul asigurărilor sociale de stat (în continuare BASS). Totodată, alin. (3) lit. a) urmează a fi revizuit, or, în Republica Moldova există o singură instituție care administrează BASS – Casa Națională de Asigurări Sociale, respectiv, se propune indicarea expresă a Casei Naționale de Asigurări Sociale și nu "autorităților administrației publice centrale și locale sau altor instituții care administrează fonduri ce sprijină sistemele de asigurări sociale, inclusiv sistemele ce asigură alte categorii de pensii, sub formă de drepturi bănești (prestații în numerar în legătură cu atingerea vârstei de pensionare), ale căror stabilire și plată sînt garantate prin lege de către stat, potrivit Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii;" .</p>	<p>Art.1 alin.(3) lit.a) se expune în următoarea redacție: "Prezentă lege nu se aplică:</p> <p>a) autorității administrației publice centrale ce gestionează bugetul de asigurări sociale de stat; ... "</p>

<p>provizioane la bilanț în vederea asigurării plății pensiilor pentru salariații proprii.</p> <p>(4) Comisia Națională este autoritatea competentă de punere în aplicare a prezentei legi în conformitate cu atribuțiile stabilite de Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.</p> <p>(5) În condițiile prezentei legi vor fi prelucrate date cu caracter personal strict necesare și neexcesive în raport cu scopul prestabilit, conform competențelor atribuite de lege, asigurându-se un nivel de securitate și confidențialitate adecvat în ceea ce privește riscurile prezentate de prelucrarea și caracterul informațiilor, conform principiilor stabilite de legislația privind protecția datelor cu caracter personal.</p>			
<p>Articolul 14. Plata contribuțiilor</p> <p>(1) Numai un fond de pensii avizat de Comisia Națională este în drept să primească contribuții.</p> <p>(2) Mărimea contribuțiilor la un fond de pensii și modul de plată se stabilește în contractul individual de aderare potrivit regulilor planului de pensii.</p> <p>(3) Angajatorul virează contribuția datorată de fiecare salariat care a aderat la un fond de pensii, în baza copiei contractului individual de aderare prezentat de salariat.</p> <p>(4) Contribuția poate fi împărțită între salariat și angajator potrivit prevederilor stabilite prin contractul colectiv de muncă sau, în lipsa acestuia, în temeiul unui proces-verbal încheiat de angajator cu reprezentanții salariaților, ori negociată în mod individual.</p> <p>(5) În cazul unui fond de pensii</p>	<p>Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale</p>	<p>2</p>	<p>Comentariu</p> <p>Nu poate fi condiționat transferul contribuțiilor la fondul de pensii de achitarea/neachitarea în termen a impozitelor. Contribuțiile la fondul de pensii se virează în baza contractului individual de aderare (în care este stabilită data la care se efectuează transferul), iar contribuțiile se încasează din salariul angajatului și/sau din veniturile angajatorului. Astfel, în caz că, angajatorul are restanțe la BASS și din această cauză nu virează în termen contribuțiile la fondul de pensii, salariatul va fi în pierdere și va suporta consecințele.</p>

<p>ocupationale, angajatorul care a propus participarea la fond este obligat să vireze lunar contribuțiile pentru fiecare salariat care a aderat la fondul de pensii ocupationale pe baza unui exemplar al contractului individual de aderare.</p> <p>(6) În cazul nevîrării la termen a contribuțiilor, administratorul este în drept să calculeze și să încaseze dobînzii/penalități de înîrziere în modul stabilit de prospectul planului de pensii facultative. În cazul în care contribuția la un fond de pensii nu este achitată din vina angajatorului, acesta va fi obligat să achite dobînzile/penalitățile de înîrziere care, în mod normal, sînt plătibile de către participant pentru cazul de înîrziere, în temeiul contractului individual de aderare.</p> <p>(7) Administratorul este obligat să notifice angajatorul și participantul privind neîndeplinirea obligației de plată a contribuțiilor față de fondul de pensii.</p> <p>(8) Cuantumul deducerilor neimpozabile din contribuțiile transferate la fondurile de pensii de un angajator și/sau de un participant se stabilește în conformitate cu legislația fiscală.</p> <p>(9) Participanții pot, să modifice, să suspende sau să înceteze plata contribuțiilor la un fond de pensii, înștiințînd în scris administratorul și angajatorul, după caz, cu cel puțin 30 de zile înainte de data suspendării sau încetării contribuțiilor.</p> <p>(10) Înștiințarea prevăzută la alin. (9) nu va afecta în niciun fel activul personal și oferă dreptul angajatorului să suspende sau să înceteze obligația sa contractuală fără</p>			
---	--	--	--

vreo răspundere a angajatorului pentru faptul că suspendarea sau încetarea constituie încălcări ale contractului individual de aderare.					
	Agencia Servicii Publice Ministerul Justiției	3	Lipsă de obiecții și propuneri		
		4	Lipsă de obiecții și propuneri		
	Banca Națională a Moldovei	5	Nu a prezentat nici o reacție		
	Consiliul Concurenței	6	Nu a prezentat nici o reacție		
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal		7	A reiterat obiecțiile expuse în rezultatul avizării repetate.		